

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

V združenju je moč!

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

"Glasillo" izjaha vsaki leten v petek.—Cirkulacija je dosegla nad deset tisoč natisov. List je razširjen po Zdr. Državi, Canadi in stari domovini.

Cene za oglaševanje po godbi. Enostopna 10 point vrsta 8 centov.

Ne frankirana ali pre-malo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uredništvo in upravnishvo Glasila je v Chicagi, Ill., 2821 So. 40. Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošiljate, sploh vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina na Zdr. Državo in Canado je \$1.00, za inozemstvo \$1.50.

LETO—YEAR VI.

Chicago, Ill., 12. septembra (September) 1913.

ŠTEV.—NUMBER 37.

Štrajk v michiganskem bakrenem okrožju.

Umazano delo in umazani ljudje.

Kdo bo opravljal umazano delo v bodoči človeški družbi, vprašajo dandanes večkrat ljudje, ki ne vidijo umazanega dela v današnji družbi. Mesto da vprašujemo, kdo bo to ali ono delal v bodočnosti, je boljše, da se seznamimo z delom, ki ga ljudje opravljajo dandanes?

Kdo torej opravlja umazano delo dandanes? Kdo? Ob času delavskega štrajka ustopimo v pisarno najvišjega okrajnega biriča (Serifa). Tu se bomo prepričali, da se dele ljudem, ki so presedeli od enega do več terminov v raznih kaznilnicah, zvezde, kolči in samokresli. Ti ljudje imajo nalogo, da v interesu kapitalistov more in pobijajo poštene štrajkujoče delavce, njih žene in deca. Nikdo ne smatra vbijalca in morilca za krepkega človeka in njegovo delo za vzvišeno. O takem delu se govori, da je umazano, ki zahteva umazane in zavržene ljudi, da ga izvršujejo. Te vrste ljudi imajo kapitalisti ob času stavke najraje, ker jim je toliko umoriti enega ali več ljudi, kakor jim pojesti okusno pripravljeno "steak", ako so za umor ali vboj plačani in se jim ni treba bati, da bi jim bilo treba zopet obleči marogasti jetniški jopič.

Kakšni umazani ljudje opravljajo umazano delo za kralje bakra na Michiganskem polotoku, govori jasno in določno, da je med temi ljudmi Jack Haller, ki je zvršil umor na dva mlada. Na zadnje je bil obsodjen na dvajsetletno ječo radi požiga. Parolirali so ga in sedaj je desna roka Serifa v So. Range. Napram štrajkarjem se obnaša brutalno in surovo. Njegova duša hrepeni, da bi si omadežal svoje roke s krvjo, in tako k svojim zvršenim hudo delstvom dodal nova.

Med njimi je njegov rojak Harry James, človek, ki se je v družbi Waddelovih barab udeležil umora v Painesdalju. Preje je bil policaj v Hancocku. Spodili so ga iz službe, ker je brutalno pretepel nekega dečka. To je človek z obrazom buldoga in tigrovim sream.

Jim Stephens je drugo zrelo jabolko. Jim je bil v ječi radi bastardstva, zapustil je dekle, kateri je obljubil, da jo bo poročil. Predno je presedel kazen, je dete umrlo in Jima so izpustili iz ječe, ker v okrajni blagajni primanjkuje denarja za prehranitev kazencev, ker mora okraj vzdrževati preveliko število pomožnih biričev. Zdad se na prsin Jima blišči zvezda in pripravljen je na ukaz udariti po štrajkujočih rudarjih, njih ženah in deci.

Navedli smo le nekaj zgledov, ki dokazujejo kakšne vrste ljudi so najeli, da zvršujejo umazano delo. Ako bi po naključju zašel pošten človek med tako sodrgo, bi bil kmalu tako umazan in zavržen, kakor so ti ljudje. Med hudodelci se ne more pogovor sukati o družem kakor o novih zločinih, katere bodo zvršili, ko bo prilika ugodna za to.

Kdor se med otrobe meša, ga svinje požro!

Lep patriot!

Med tistimi, ki so postali izdajalec je tudi Matt Smoke (najbrže Cmok ali Smuk.) Matt je opravljal delo pri stroju, ko je prišla stavka. Bil je nekoliko neraven in šel je delati v rov št. 1., kjer se je čutil varnim v senci vojaških bajonetov.

Ko je prejel "svitlo" zvezdo in jo pripel na svoja "junaška" prsa, je srečal svojega brata. Povedal mu je, da ga bodo spodili iz hiše, ki stoji na kompanijskem zemljišču, ako ne zapusti unije.

Pred enajstimi leti je prišel nje gov brat v Ameriko. Matt se ni njegovega prihoda prav nič razveselil. Bival je v Central hotelu, Laurium, kjer se je izdal za Nema, dasi je prišel iz Avstrije (slovenskih pokrajin). Fantom se je že takrat čudno zdelo, da je Matt Nemece, njegov brat pa Slovence. Matta je bilo sram svoje narodnosti in zatajil je svoj narod. Danes se pa tega ptička sramuje vsak zaveden slovenski delavec.

Matt je bil pred petimi leti strojnik pri rovu števil. Zgubil je delo, ker je stroj ustavil prekasno ali prehitro. Potem je dobil delo v Wolverinu, kjer je spustil z ljudmi napolnjeno dvigalo na dno rova, prazno dvigalo je pa potegnili skozi hišico nad rovom, in jo tako zdrobil na kose.

Ne verjamemo, da bi skab zapal svoje življenje Mattu. Že enkrat smo povedali v listu, da je garjevec izdajalec svojega naroda, svojih starišev, svojih bratov in sester svojih tovarišev — delavcev. Prinesli smo to resnično sličico, da se lahko vsakdo prepriča, da je res tako.

Apel za podporo!

V zadnji izdaji smo prinesli apel za podporo na člane in članice "Slovenske narodne podporne jednote", ki so ga podpisala tri društva v Calumetu. Tudi danes priporočamo članom in članicam S. N. P. J., da naj se odzovejo klicu za pomoč. Pobirajo naj se prostovoljni prispevki, da se z njimi plača asesment za brate in sestre, ki so prizadeti vsled stavke. Vendar pa priporočamo vsem družinom, kakor tudi posameznim nahiralcem prostovoljnih darov, da naj pridreže denar do priložne izdaje lista. Glavni pravni odsek in pomožni odbor bodo tujimela še ta teden sejo, na kateri se bo pobiranje prostovoljnih prispevkov organiziralo in določilo, kam naj se pošiljajo prispevki, da bodo enako razdeljeni med vse brate in sestre v michiganskem bakrenem okrožju, ki trpe vsled štrajka.

Z nabiranjem prispevkov začnite takoj. Odlasati ni treba niti en dan. Le nabrane vsote pridržite nazaj do prihoda izdaje lista. Naše načelo mora biti: Vsled štrajka ne sme S. N. P. J. zgubiti niti enega člana ali članice!

Vztrajajte!

Rudarji vztrajajte v stavki, dokler baroni bakra ne priznajo vaših zahtev. Unijski delavci bodo skrbeli za vas, da ne boste trpeli s svoji pomanjkanja. Člani in članice S. N. P. J. bodo pa storili vse, kar je v njih moči, da nihče štrajkarjev (ali njegova žena), ne bo izključen iz naše jednote, ker ne more plačati asesmenta.

Kompanije imajo vsled štrajka ogromno škodo. Ošabni "Jimmy", kolovodja kraljev bakra, se že kesa, da je v začetku štrajka v svoji naadutosti na kratko odklonil vaše zahteve. Zdad ga je sram, da bi hitro odnehal. Ali njegova trmoglavost se že krha, kar dokazujejo izjave, ki jih je v presledkih storil napram trgovcem v Calumetu.

Rudarji, štrajkarji! Ostanite tako solidarni, kakor ste bili do sedaj in "Jimmy" bo kmalu postal mehak kot vosek, vesel bo, da je stavka končana, ko se zmagoviti vrnete na delo.

Vztrajajte in zlaga bo vaša!

— Ponesrečen beg. Iz San Franciscu poročajo, da so trije vojaški kazneni pobegnili iz vojaške kaznilnice. Straža jih je opazila, ko so plezali čez visoko ograjo. Oddanih je bilo več strel. H. Hiechester in C. Heeler sta bila ranjena, vzlic temu sta ušla v bližnji gozd. Po večurnem iskanju ju je našla patrolja v majhni koči. Hiechester je bil smrtno zadet.

Ženska volilna pravica in razredni boj.

Ženstvo se je sklicevalo dolgo časa pri svoji zahtevi po volilni pravici na prirodno pravo. Ker je ženska človek kakor mož, zato mora imeti tudi enake pravice. Socialistično naziranje se upira takemu pojmovanju. Mnogo je ljudi, od katerih nima družba nobene koristi, ker ne delajo za družbo. Človek, ki živi v brezdelju, ki ne pospešuje razvoj družbe, tak človek je za družbo brez vrednosti. Človek ne prinaša družbi koristi, ker je človek, ampak šele tedaj, kadar posveča svoje dela za prosep človeštva. Ljudje, ki opirajo zahtevo pravice na rojstvo in posest, kakor n. pr. plemstvo, drugim, ki nimajo takih posebnosti, jih pa odrekajo, so eokle na poti človeštva k osvobojenju. Vsaka volilna pravica, ki ni splošna in enaka, je žalitev modernega pravnega čuvstvomjanja. Delavstvo zahteva vedno in povsod enako, splošno volilno pravico. Zahteva po ženski volilni pravici je šele tedaj dobila stvarne podlage, ko so ženske spoznale, da ni ta zahteva njihova prirodna pravica, ampak da jo smejo zahtevati, ker delajo. Utopija in hrepenenje posameznih je bila nekoč ženska volilna pravica, danes je bojni klic vesoljnega ženstva. Vsaka žena, ki skrbi za lastnim delom za svoj obstanek, mora zahtevati volilno pravico.

Z enako pravico hočejo žene tudi urediti svoje delovne razmere. Dokler ni žena navezana na lastni zaslužek, toliko časa ne občuti, kako slabe so delovne razmere. Niška mezda, predolgi delovni čas, pomanjkljivo obrtno nadzorništvo, to vse so stvari, ki jo naravnost ne zadenejo. Takrat šele spozna izkoriščanje in ponižanje dela, kadar trpi zaradi tega. Nekaj jo sili, da bi izpremenila te razmere, želja po izboljšanju postaja resnejša. Na vseh koncih in krajih se zadeva ob ozke meje razredne države in tedaj postane zrela za spoznanje, da je današnji družabni red povzročitelj teh razmer. Življenske skrbi, drago stanovanje, nezadostna obleka jo spominjajo vsak dan, da živi v razmerah, ki so za človeka nevedne. Kadar pride tako daleč v svojem spoznanju, tedaj se tudi vprašuje, kako bi se rešila iz takega položaja. To ve, da se mora porušiti truhla stavba današnjega razrednega gospodstva, in da je treba zgraditi novo, krepkejšo stavbo. Kako bo ustvarila novi svet, kako se bo sama popravila, da bo koristna članica nove družbe, to so skrbi zavedne žene. Spoznava, da je najprimernejše orožje v političnem in strokovnem boju politična in strokovna organizacija.

Tega boja se ne more uspešno udeleževati, dokler je brezpravna. Proletarska žena ne more ojačati bojne vrste svojega razreda, dokler nima vpliva na državo. Pravico do stajkanja ima žena, volilne pravice nima. Njeno orožje za politični boj je top, brez osti.

Z ženskim bojem za volilno pravico dobiva razredni boj novo, krepko izpodbudo. V razredni boj vstopajo sveže vrste. Doslej enostranska vzgoja ženstva se izpopolnjuje, spoznanje se buja. Žene so vstopile v delavske bojne vrste dela, ker je kapitalistični razvoj tudi nje potegnil v gospodarsko bedo. Priboriti si mora politične pravice, zmago svojega razreda mora pospeševati, ako hoče živeti v boljšem svetu. Najprej si morajo priboriti orožje, s katerim si bodo gladile pot, ki vеди k preobrazbi družbe. Boj za žensko volilno pravico jeud harodinaoiátaoiápaóer ditev delavskega razreda.

Inozemstvo.

— **Governer mehikanske provincije Sonora** je izdal oklice na ljudstvo, v katerem priporoča, da se naj varuje vse inozemce.

General Rivaros je potrdil, da so vstasi v bitki pri San Blasu, v provinci Sinalva, zmagali.

Yaqui Indijanci zahtevajo, da se jim vrnejo zemljišča, ki so jim bila ukradena za časa vlade Porfiria Diaza. Svoj zahtevo, ki so jo podpisali trije indijanski glavari, so kot lepake nalepili na javnih prostorih.

— **Po zadnjih poročilih** z Balkana je turška armada zasedla postojanko zapadno od Marice. Okraj Ksanti je popolnoma zaseden po turških četah.

Mogoče je, da Bolgari ne bodo izgubili le Drinopolja, marveč tudi velik del Tracije.

V Carigradu je povzročilo imenovanje generala Savova delegatom k mirovni konferenci med Turčijo in Bolgarijo veliko iznenadenje. General Savov je zapovedoval bolgarski armadi v Traciji.

— **Iz Dublina, Irsko** poročajo, da je bila udeležba pri pogrebu umorjenega delavca Nolana ogromna. Nolan je bil štrajkar in predzadnje nedeljo umorjen v ulici Sackville, ko je policija v interesu trgovcev s premogom napadla po razbojniško mirno manifestujoče delavce.

Trgovci s premogom hočejo na vsak način uničiti unijo transportnih delavcev. Gosposka je tem odurohom, kakor v vsaki drugi kapitalistični državi, priskočila ljudem na pomoč. Odredila je, da kraljevska irska žandarmerija pomaga sirovi policiji pri naskokih na delavce, da se tako varujejo koristi trgovcev s premogom.

— **O največjih zrakoplovni ladji** Zeppelinovega sistema, ki je bila dograjena v Friedrichshafenu, izjavljajo inženirji, da lahko poleti preko oceana, ne da bi se bilo treba bati kakšne nezdore.

Nova zrakoplovna ladja je dolga 525 čevljev, široka 54 čevljev in njeni motorji razvijejo 820 konjskih sil.

V Nemčiji se je poročil spodeni portugalski kralj z nemško princezino pl. Hohenzollerna. Vojniki in otroci so stali v špalirju in so morali na ukaz rjoveti "hura", da je patrioitični "bimbim" imel bolj svečan utis.

Tajne policije so izdatno pomnožili, ki so merili vsakega tujca od nog do glave s svojimi predznimi očmi. Bali so se, da bi kdo ne napadel brezpomembnega Manuela.

— **Vojniki in policaji** so stražili ulice, po katerih se je premikal spreved katoliških atletov proti katedrali sv. Petra v Rimu. Udeleženci so klicali: "Živijo papež!" Nasprotniki so pa odgovarjali s klicem: "Živila svobodna misel!"

Ponovni potresni sunki vznemirjajo prebivalstvo v Siciliji. Močan potresni sunek je dne 4. septembra tako vznemiril prebivalce v Mesini, da so bežali na prsto in se niso hoteli vrniti v hiše, ker so pričakovali, da se sunki ponove in položijo mesto v razvaline.

— **Nad dva tisoč oseb** imajo v Kutajsu, v ruski provinci enakega imena, od dne 25. avgusta zaprtih. Dajejo jim le polovico hrane. Policija hoče na ta način izvedeti, kdo je umoril nekega policaja.

Prine Gelovani, ki zastopa omenjeni okraj v ruski dumi, je odločno protestiral pri ministru notranjih del, da se tako kruto ravna z nedolžnimi ljudmi. Mini-

ster je obljubil, da bo takoj uvedel strogo preiskavo.

— **Iz Petrograda poročajo**, da kolera ogroža Odeso, četrto mesto po velikosti v ruskem carstvu, Nikolajev s 100 tisoč prebivalci in Rostov, ki šteje približno 15 tisoč stanovnikov. Odesa šteje nad pol milijona duš.

— **Iz Bruslja, Belgija** poročajo, da se je spustil na zemljo nemški aviatik A. Friedrich iz Berlina. Preletel je 400 milj, ne da bi se spustil na zemljo. Ko je spravil letalo v red, se je dvignil v zrak in poletel proti Parizu. V letalu se nahajata tudi dr. H. Elias iz Berlina.

— **Japonske bojne ladje** so izkreale vojaštvo na kitajskem obrežju da odide v Nanking. Oficijelna poročila naglašajo, da je bilo v vojni med severnimi in južnimi četami umorjenih več Japancev, ki so nad svojimi hišami razvezili japonsko zastavo v nadi, da se jim bo prizaneslo.

— **Španski kralj Alfonso** je "pomilostil" šest k smrti obsojenih oseb, med njimi tudi anarhista Rafaela Sanchez, ki je zvršil nanj napad dne 13. aprila t. l.

Ameriške vesti.

— **Razprava o carini.** Senator Lewis je rekel tekom svojega govora pri razpravi o carini: "Name demokracije ni prijeti z nepostavno vojno proti postavncmu blagostanu. Govori se o vojni z Mehiko. Kdo bi prišel prvi v glavno mesto in zahteval, da se odpošlje armada in mornarica? To bi bilo "moje ljudstvo", ki bi se ne obotavljalo niti trenotek žrtvovati sina farmarja za obrambo svojega imetka. Naj ti ljudje nosijo tudi troške za dobrote, ki jih uživajo, da ne bodo tisti, ki so brez moči, ako se jim naprta vsa bremena, zgubili vsako upanje".

"Kdo so ljudje, za katere se je tako potegovalo spoštovani senator iz New Yorka. To so tisti, ki igrajo veliko ulogo v Wall Streetu in prebivajo v Waldorf-Astoria? Ali niso tisti, katerih imena redkoke-daj najdemo po davčnem imeniku, katerih položaj je pa vendar tak, da po leti bivajo v Sredozemskem morju, po zimi pa na Karaih skih otokih. Ali ni siromakov v njegovih državah? Zakaj ne prosí senator iz New Yorka, da se olajša breme "njegovemu ljudstvu"?"

Priobčili smo ta izvleček iz govora senatorja Lewisa, ker dokazuje, da so tudi posamezni meščanski zastopniki prišli do prepričanja, da se bremena nakladajo le tistemu ljudstvu, ki gara v tovarnah, rudnikih, železnicah, ladjah in na polju, mejtem ko bogati lenhni, za katere dela delavno ljudstvo, ne nosijo nobenih bremen. Socialistom se vedno očita, da napadajo imovite sloje izgolj nevoščljivosti. Kaj bodo nasprotniki socializma zdaj rekli, ko je vstal mož iz njih vrst in označil velekaptaliste za navadne trote v človeški družbi, od katerih nima človeška družba najmanjše koristi.

— **Proti trustu za trdi premog.** V vladnih krogih se sedaj obnašajo, kakor da bi hoteli uničiti trust za trdi premog. Zvezni glavni pravdnik McReinolds je uložil civilno tožbo, v kateri se zahteva, da se razpusti takozvana "Reading Combination", ki nadzoruje gotovo število premogovnikov in železnic. V obtožnici se povdarja, da so združene družbe z monopolizacijo produkcije in razvažanja trdega premoga kršile Shermanov protitrustanski zakon, kakor meddržavne trgovske zakone.

Kombinacija nadzoruje 63 odstotkov nakopnega premoga in

postavi 30 odstotkov na trg. "Ako se temu početju ne napravi konec", pravi glavni pravdnik, "bo kombinacija v najkrajši dobi gospodovala nad vsako tono trdega premoga v deželi."

Obtožene so naslednje družbe: "Reading Company, kapital \$140.000.000;" "Philadelphia Reading Railway Co." kapital \$42.431.700;" "Philadelphia & Reading Coal and Iron Co.," kapital \$8.000.000;" "Central Railway Company of New Jersey," kapital \$27.436.800;" "Sehigh Coal & Navigation Co.," kapital \$26.557.950. Nadalje so obtoženi George F. Baer, Philadelphia; George E. Frick, New York; zvezni senator Henry A. Du Pont, Delaware; Samuel Dickson, Philadelphia.

Justično ministrstvo je izdalo izjavo, v kateri proglašajo za glavo trusta trdega premoga — "Reading Combination".

— **Za varstvo otrok.** V državi Massachusetts je mineli teden stopil v veljavo zakon, ki prepoveduje otrokom pod 16 letom delati za mezdo. Do sedaj so smeli otroci po dovršenem 14. letu v tovarno. Novi zakon bo osvobodil kakih 50.000 otrok in deklic prezgodnje kapitalistične tlake.

— **Slab dovtip.** Carinski uradniki so v Washingtonu, D. C. konfiscirali sodček pižame, ki je bila zaznamovana, da je nežgan sok iz grozdja. Ko so odprli sod, se je dokazalo, da je najknejši tropirjevec. Sod je bil poslan iz Kalifornije in je bil le radi tega baje napačno deklariran, ker je bil adresiran na državnega tajnika, ki je velik prijatelj nežganega soka iz grozdja.

— **Dober zakon.** Stirideset kazencev iz jolietške ječe je odšlo pod nadzorstvom dveh neborožnih paznikov v okraj Lee, da tam prično graditi orvo državno cesto v državi Illinois.

Kazneni taborijo v šotorih in so popolnoma svobodni pri delu in v taboru. Dasiravno ni oboroženih stražnikov, vendar do danes ni še nihče pobegnul. Očividni trdijo, da so kazneni zadovoljni in marljivi delavci.

Po novem zakonu se sme rabiti kaznenec pri gradnji državnih cest. Nadječar v jolietški jetnišnici je pri odhodu kaznencem v kratkem govoru povedal, da jih smatra za ljudi, nesrečna bitja, ki so vsled slabih razmer prišli v ječo. Zato zaupa v njih poštenost in jih pošlje na delo brez stražnikov, ker je nverjen, da ne bo nihče izmed njih porabil ugodno priliko za beg. Mož se ni zmotil.

— **Mezda in draginja.** Delavski statistični urad države Colorado povdarja v svojem oficijelnem poročilu, da so se tekom zadnjih deset let podražile življenske potrebščine za 60 odstotkov, mejtem ko se ponekod mezda neorganiziranih delavcev ni povišala za en cent. Le dobro organizirani delavcem se je posrečilo vsaj deloma v primeri z draginjo povišati svoje dohodke.

— **Ponarejen denar.** Kapitan Porter, v službi zvezne vlade, je v Chicagi aretiral 45 let starega Italijana F. Bertuccijsa in njegovo nekaj mlajšo ženo. Izdelovala sta srebrne pol dolarje in četrtake. Svoje delavnice sta imela na 259 E. 23. ulici, Chicago Heights. Falsifikate sta razpečavala v So. Chicagi in Englewoodu.

— **Velik požar.** Požar je uničil v Bokhoma, Okla., 22 stanovanjskih hiš, 8 prodajalnic, eno cerkev, nekaj manjših poslopj in skladišče "Wilson Lumber Co." Goreti je pričelo na lesnem skladišču. Vsa vas je pogorela skoraj do tal, izvzete so le nekatere majhne kočje zamorcev. Škade nad pol milijona dolarjev.

DOPISI.

Kenosha, Wis.

Nemila smrt je ugrabila iz naše srede br. Franška Ambroža, dobrega in zvestega člana društva "Iirija", št. 38. Naše društvo mu je položilo na krsto lep venec z napisom: "Zadnji pozdrav od bratov društva Iirija"! Bil je prvi smrtni slučaj v našem društvu, pri katerem je društvo dokazalo, da nas v življenju in smrti veže močna bratska solidarnost. Društvo se je polnočestivilno z zastavo udeležilo pogreba. Pogreb je na vse navzoče napravil globok vtis in marsikateremu bo trajno ostal v spominu.

Rajni brat je zapustil petero otrok. Vsi so sedaj sirote. Mati jim je umrla pred štirimi leti. Kaj bi sedaj počele te uboge sirote, da ni "Slovenske narodne podporne jednote", ki bo vsaj za prvi hip obvarovala osirotele otroke pred najhujšim? To žalostno dejstvo dokumentira, da je v Ameriki za slovenske trpine potrebna podpora organizacija. Da ni podporne organizacije, že tekom boleznih trka na vrata bolnega delavca beda. Ko trudni in izmučeni delavci zapre za vedno svoje oči, narastejo novi troški za pogreb. Beda se poostri in pomnoži! Postikrat gre zadnje iz hiše, da se vsaj za silo dostojno pokoplje očeta. Umislimo se v tak položaj in razumeli bomo, v kakšnih in bednih razmerah lostane družina, ako umrje družinski oče, ki ni bil član podporne organizacije. V hiši ne ostane drugega kot gorje... sestradani otroci, ki nimajo kaj jesti... pa žalujoča vdova.

Slovenski delavci v Ameriki, ne odlašajte z vstopom v "Slovensko narodno podporno jednoto"! Ako se ji danes lahko pridružite, ne odlašajte do jutri. Bolezen so prihrade v hišo kakor tat. In ko je človek bolan, potrebuje denarja za zdravnika, zdravila in boljše hrano. Takrat je prepozno delati obljube, ko zdravim, se tudi jaz pridruživim S. N. P. J., ker nihče ne ve, ako bo še kdaj ozdravel ali pa ostavljal bolniško posteljo kot mrtič.

Ysakanje nesreče v tovarnah, rudnikih in železnicah, opominja vse tiste, ki še niso člani naše podporne organizacije, da se naj nemudoma pridružijo S. N. P. J. Nesreča ne praznuje! Mladi in stari, veseli mladeniči in krepki možje postajajo v podjetjih vsaki dan žrtve ameriškega kapitalizma. Ne mine dan, da bi časniki ne poročali o nezgodah, pri katerih pojedinci ali pa večje ali manjše število delavcev izgubijo svoje življenje, ali pa postanejo nehajljenci za vse svoje živje dni.

Vse to opominja in kliče vsakega slovenskega delavca v Ameriki, ki ni zavarovan za slučaj bolezni, nezgode, in smrti: **Pridružite se "Slovenski narodni podporni jednoti"!** Ta organizacija bo zate skrbelala in nezdodila, po smrti pa za tvoje malenčke kot skrbna mati.

Osirotelim otrokom našega pokojnega brata Franška Ambroža izrekam svoje sožalje, pokojnemu bratu pa bodi lahka tuga gruda!

Anton Jurec, zapisnikar.

Cleveland, Ohio.

Brat urednik! — Ne morem si kaj, da ne bi odgovoril vzvišeni in velenčenemu dopisniku "Cl. A." Kar se tiče društva "Primož Trubar" in S. N. P. J., dobi odgovor na drugem mestu. Dopisnik nekaj blebeče o socializmu, kar potrdi, da toliko razume o socializmu, kakor neka dolgotraja žival o citranju. O stvarni kritiki ni duha ne sluha, ampak dopisnik se je pogreznil v blato osebnega napadanja do vratu. O okusu se ne bom preprial, ker se nekateremu človeku zdi dostojno, ako se kot pujske valja v blatu in mesnagi in oškropi vse z gnojnic, kar pride v njegovo bližino. Za tak okus ne bom zavidal dopisnika. Odgovoriti hočem le na neprimerne opazke, obesiti jih nekoliko nižje, da jih bo spoznala vsa slov. amer. javnost.

Kar se tiče zlobnosti, naj dopisnik, kar lepo molči. Kdo je vendar zasejal zlobnost, kdo je hujskal, kdo je pričel učiti sovraštvo? Ali niste vi vse povzročili, ker so vam socialisti onemogočili vaše asebne koristolovske načrte? Ali niste ogrižli vsakega kakor

stekel pes, ki ni šel čez drn in strn za vami?

Gospodje, ki imate svojega zagovornika v dopisniku, spodtikate se na "kvodrih". Ako bi imeli kaj razuma, bi stvar pozdravljali. Ali kaj vas briga delavstvo, zanj tako niste imeli še nikdar sreca. Naj gara, naj ga odirajo kapitalisti in če pri tem kaj odpade za vas, vam je dobro došlo. Če bi socialistična načela med Slovenci v Clevelandu pridobivala vedno manj tal, potem bi se radovala vaša srca. Ker je pa nasprotno, mas v svoji sveti jezi napadate, grizete in blatite, lovec se za zadnje bilko kot potapljajoči človek.

Dopisnik pravi, da samo kričimo, da nič ne delamo itd. Upravičam vas, kje pa vi delate. Ali je te be modri dopisnik kje videti, kedar gre za koristi delavcev? Pokaži se! Blatiti in zabavljati socialistom zna vsako duševno revše, ali agitirati za socializem je pa težko in naporno delo.

Dopisnik dalje modruje, da smo socialisti prvi vzor kapitalizma. Ta je pa tako modra, da bi stari Ben Akiba dejal, da se je zmotil, ko je rekel, da je bilo že vse pod solncem. Socialisti smo zelo ukazni ljudje. Za dopisnika bi bilo boljše, da bi nam povedal, kako naj organizacija obstoji brez dohodkov, kakor da je zapisal modrost, v katero verjamejo le še v norišnici. Dopisnik bi si s tem pridobil velike zasluge za vse delavstvo, ker bi delavstvu pokazal pot, kako naj se organizira na gospodarskem, strokovnem in političnem polju, ne da bi bilo treba plačevati kakšnih prispevkov za organizacijo.

Dopisnik potem razpravlja, da so minoli časi, ko so se dali ljudje vleči za nos. S tem se jaz popolnoma strinjam in vsak zaveden delavec pozdravlja ta napredek. Cenjeni dopisnik! Saj ravno to vas boli, ker se ljudje ne dajo vleči za nos. Dokler je bila masa nevedna in ni razmišljala o tem, kar ste ji pripovedovali, je bilo vse mirno in v redu. Ali komaj je pričela masa nastopiti samostojno in misliti, je pričele tudi grmeti z vaše strani. Zakaj? Masa ni bila več pokorna in poslušna, prepričati se je hotela, koliko je resnice v vaših besedah.

Vi cenjeni, ki imate svoje zatočišče pri "Cl. A." in "Gl. N." in drugi, povejte kje in kdaj sem skušal kaj diktirati, ali če se ni zgodilo po mojih mislih, da sem pričel ruvati, kakor delate vi sedaj.

Pišete tudi nekaj o srednjeveških nazorih. Tableau! Razredno zaveden delavec, socialist je torej po vaših nazorih srednjeveški človek. To je modrost, katero se je zapisalo na papir, da je imel stavec kaj staviti, in da je bil list poln.

Končno želim, da bi dopisnik kemalu pričel pisati članke o socializmu in da se pridruži socialističnemu klubu. Kakor sem že omenil, se socialisti radi učimo, zato nestrpno čakam, da prične dopisnik s svojim prvim predavanjem o socializmu. Za socializem si bo stekel nevenljive zasluge, prepričal nas bo lahko, da smo do sedaj tohnačili socializem narobe. Razsvetlil nam bo možgane, da bomo pravilno pojmovali socializem.

Dopisnik na delo!

Frank Šomrak.

Greensburg, Pa.

Vsem, ki so darovali, da se pošlje odvetnika dne 17. t. m. v Harrisburg, Pa., da se prosi pred odborom za pomiloščenje, da se nesrečnemu rojaku J. Erjavec spremeni smrtna kazen v dosmrtno ječo, izrekam najtoplejšo zahvalo.

Darovali so: Frank Juvan v Fitz Henry, Pa. je nabral med radodarnimi in usmiljenimi rojaki \$19.45; D. Šamskar je nabral med rojaki v Witt, Ill. \$5.40; Iv. Pajkček za \$5.00; Fr. Zajc, Irwin, Pa. 50 c; Blaž Čelek, Irwin, Pa. 50 c.

Vsem darovalcem se še enkrat zahvalim v imenu nesrečnega J. Erjaveca.

Frank Matko.

Piney Fork, Ohio.

V "Glasilu" št. 34. je neki tukajšnji brat omenil v svojem dopisu o moji ženitvi in poroki, kar so nekateri ljudje spoznali, da sva z mojo ženo nepravilno poročena. Svetujem ljudem, da držijo svoje roke proč pri tej stvari, ker lahko pridejo v navzkriž s postavami Združenih držav.

Kdor misli, da bi kako zdražbo delal med nama, si je tudi naložil težko breme. Kolikor poznam svojo ženo, vem, da malo govori in premisli, kaj naj govori in kaj ne. Jaz pa tudi že dobro poznam ljudi, kateri želijo človeku vse najboljše po smrti. Ali kaj pa na tem svetu? Slabo!

Naj še omenim, da bo 20. t. m. eden največjih shodov, kar jih je še bilo katerikoli v tem okraju. V tukajšnji okolici je kakih 16.000 premogarjev. Vsa lokalna strokovna društva so večinoma naznanila, da ne bodo premogarji delali na ta dan.

Pričakovati je, da bo tudi mas Slovenecv precejno število, posebno iz tukajšnih večjih slovenskih naselbin, kakor iz Glencoe, Maynarda in Wheeling-Creeka, Ohio.

Na dnevnem redu bodo vsakovrstne zabave in več dobrih govornikov kot John P. White, pred sednik U. M. W. of A. Frank Hayes, podpredsednik, Wm. Green, tajnik, John Moore, predsednik našega distrikta št. 6, Houston Lawyer, kateri je storil veliko dobrega za W. Va. premogarje v zadnjem štrajku, Frank Ledwinka, organizator W. Va. premogarjev in Walter B. Hilton, urednik tukajšnega delavskega lista "Wheeling Majority", bodo nastopili kot govorniki.

Slovenci ne bodimo leni, kadar imamo priliko slišati kaj koristnega in podučilivega ter se zavedajmo, da spadamo v organizacijo, katere šteje 409,158 članov. To rano na svidenje 20. septembra na State Fair Grounds Wheeling Island.

Matt. Tušek.

Cleveland, O.

Članom dr. "Balkan", št. 133 naznanjam žalostno novico, da smo izgubili člana v osebi br. Fr. Mauserja, doma iz fare Krka, hiš. št. 31 na Kranjskem. Vzrok smrti: povožen od vlaka "Pennsylvania železnice", med Stanton in Sherman ulico, nasproti Screw & Tack Co. Povožen je bil med 9 in 10 uro zvečer dne 2. septembra.

Zopet en zglede nazadnjakom, ki pravijo, da društven ne potrebujejo. Pogreb se je vršil dne 5 t. m. na Calvary pokopališču, kamor so ga člani dr. "Balkan" k zadnjemu počitku spremili. Omeniti moram, da je imel veliko prijateljev pred smrtjo, a po smrti nikogar, kot edino člano društva "Balkan", kateri so mu še po smrti izkazali bratsko slovo. Bodi mu lahka tuga gruda!

Prihodnja društvena seja bo 14. sept. ob dveh popoldne s. č.

Tajnik.

De Pue, Ill.

Opozarjam člane društva "Zavednost", št. 53 da naj se bolj zanimajo za društvo in bolj redno udeležujejo mesečnih sej. Sleheri član naj se zanima za društvo, ker potem nam je obstanek zagotovljen. Tudi odborom priporočam, da naj vestno in točno izvršujejo naložene dolžnosti. Ako vsi odborniki in člani složno delajo, vsakdo izvršuje točno svoje dolžnosti, mora društvo rasti in napredovati.

Udeležite se vsi zanesljivo prihodnje seje dne eden in dvajsetega t. m., ker imamo na dnevnem redu zelo važne točke. Delavske razmere niso tukaj prav nič ugodne. Varnostne nprave so zelo piškave. Ne mine dan, da bi kateri delavec ne ponesečil na delu. Bosi nakladajo delavcu več dela, kakor ga lahko izvrši. Izpiti hočejo delavcem zadnje kapljo krvi.

Delavci, ki še niste pri podporni organizaciji, pridružite se našemu društvu, ki je veja na močnem deblu "Slovenske narod. podpor. jednote". Ako mislite pri podporni organizaciji in če vas zadene nesreča, so vaši od ust pritrjeni prihranki kmalu pri kraji in v vašem stanovanju se naseli beda. Podporna organizacija je v Ameriki za delavca ravnotako potrebna kakor strokovna in politična. Zato ne odlašajte z vstopom v naše društvo.

Joe Urbanc, predsednik.

Gary Steel Plant, Minn.

Okorna roka delavca ni vajena sukati peresa, tako tudi moja ni, ker moram vsaki dan težko delati, da si prisluhnem za potrebne stvari, kakor tudi vsak drugi delavec, pa naj si že bode t upri nas ali kje drugod. Povsodi se trudijo revnej-

ši sloji, da združujejo pešice bogatih požeruhov in požeruhin, da si zadnje morejo vzdrževati svoje "ljubeznjive" kučke in jim kupovati draga jedila in obleko. Tisti, ki je stvarnik kapitala — delavec — mora največkrat gladen gledati svoje lačne in strgane otročičke, ko pride z dela truden domov, kako ga mlo prosijo "ata kruha," kakor mi je znano še izza otroških let. Marsikdo pravi, da je delavec sam zakril svoj bedni položaj, ker je denar potrošil za alkohol ali druge enake reči. Ne rečem, da je to laž, ker je marsikdo postal siromak vsled pijačevanja. Posameznih slučajev se pa ne more obrniti na vse delavce, poleg pa za treba še pripomniti, da so današnje razmere marsikateroga prisilile, da se je udal demonu alkohola. Pa oglejmo si nasprotno stran. Bogati postopači, za katere delajo delavci se nažro šampanjca in drugih dragih opojnih pijač, da jih morajo voziti pijane kakor klade v avtomobilih domov. Seveda teh ljudi ne vidijo buržoazni sociologi in jim tudi ne delajo nobenih očitkov. In če imajo pravico do opojnih pijač oni, ki nič ne delajo in ki še nikdar niso delali, zakaj bi delavec ne imel tega, ki je stvaritelj vsega? Toraj kedo je uzrok bede uboгеga delavca? Vsak lahko odgovori: Bogataš je kriv tega, ker ne da delavcu, kar mu gre, da bi si uredil pošteno življenje. Po eni strani si je pa tudi delavec kriv slabega življenja. Kedar si ga najboljše in najboljšo izboljša ve že vsak zaveden delavec, da le na volilni dan. Ko greste volit, ne dajte se zapeljati od tistih, ki vam sladko govorijo in vam cigare dajejo, samo da volite za njih stranko. Takrat ste njih najboljši prijatelji, dan po volitvi vas pa že po strani gledajo in vas priganjajo k delu. Pozabili so večrajšnje prijateljstvo, kar sem že v nekaterih slučajih opazil. Prijatelj, delavec dobro premisli in ne daj se zapeljati, ampak voli odločno za delavsko stranko, pa bodeš videl, da se bodo razmere izboljšale tebi in tvojim otrokom. Spregovoriti hočem tudi o tukajšnih razmerah. Dela se vsaki dan do sedaj, za zimo sem pa čul, da jih bo nekaj dobilo nezaželjene počitnice. Dela nas tu — v celem New Duluthu in Garyju — približno ne več kot 1500 delavcev, pa ne do 2500 kot sem čul moza, ki tu lote prodaja, ko je bilo tu nekaj ljudi, da bi si kupili loto. To je povedal, da bi ločje prodal loto. Vsakdo naj dobro premisli, predno bo kaj kupil. Ena lota, 25—30 čevljev široka in do 100 čevljev dolga, samo za stanovanjsko hišo, stane \$700 do \$1200, lote za busines pa do \$3500. Ako ni denarja, se plačuje na mesečne obroke, pri tem pa še procento po 6% na leto. Ali ni to oduševstvo in v neobvijajoča krivica, ki se godi delavcu v 20. stoletju? Toraj delavec ko boš prišel sem loto kupovat, vzemi si časa, oglej si tudi New Duluth kajti tam so malo cenejše lote kot na Garyju in po moji pameti bo tudi boljše živeti v New Duluth kot v Garyju, ker bo dosti plina iz je-klarne in prahu od cementne tovarne. Toraj le pamet in nikari se prenagli. Ako imate loto tu, pa bi jo radi nazaj prodali kompaniji pod vašo ceno, jo ne mara kupiti. Lote so kupili tudi samo Hrvatje, Poljaki, Italijani, Grki in nekaj Slovencev. Zakaj jih ne kupijo Angličani in Amerikanci, ako bo tako dobro? Rojaki, premislite pri vsaki kupčiji dobro, da se ne bodete kesali kasnej.

Joe.

Clinton, Ind.

Iz vseh krajev čitamo dopise v "Glasilu" hodisi od enega od drugega naprednega društva. Prišle je dan 1. septembra, ko se je nudila prilika elintonskim Slo-venkam, da smo se sešle in postavile temelj za skupno delovanje z S. N. P. J. Ustanovile smo društvo z imenom "Studenček pod Skalo", št. 213 in upamo, da bode naše društvo S. N. P. J. "Studenček pod Skalo" proevitalo v naši slovenski naselbini. Kajti tih med slovenskimi brati je že itak društvo "Skala" a naše novoustanovljeno društvo pa bode izviralo kot bister studenček iz pod skale. Toraj slovenski člani društva "Skala" stojte trdno, ko bi se primeroma "Skala" razpečila, tedaj smo pripravljene vse članice novoustanovljenoga društva prihietiti v pomoč, da ne zagrebo našega bistriga studenčka.

Vabim tudi druge nevpisane Slovence, ki naj bi pristopile k naši podporni organizaciji. Vzlie temu, da je v tukajšni naselbini več podpornih društev, upam, da bode tudi naše društvo napredovalo prav dobro.

Članicam pa želim, da bi spolnjevale dužnosti in se udeležile mesečne seje, katere se vrši drugo nedelje v mesecu. Uvidele bode, da bodedo lahko pomosne na to podp. organizacijo, ki se krasno razvija in napreduje in vsaki dan osredotočuje in zbira večje število Slovencev in Slovank pod svojim okriljem.

Tončka Prašnikar, tajnica.

Roundup, Mont.

Cenjeni brat urednik! — Dovolite mi nekoliko prostora v listu. Nimam kaj posebnega poročati, ali kar počam, je zanimivo. Delamo še precej dobro, vendar pa ne svetujemo nobenemu, da bi prišel semkaj iskat dela, ker se delo težko dobi.

Tukaj smo zelo veseli ljudje. Ako pride sem najbolj žalosten tujec, postane tukaj kmalu vesel. Naselbina Ttrbovlje (rov. št. 3) je zelo mlada naselbina in oddaljena od mesta Roundup kakih deset minut. Slovenci so se pričeli tukaj naseljevati pred dvema letoma in pol. Sedaj imamo dovolj sosedov, da se nam ni treba dolgočasiti. Pa tudi zastopstvo in mir nas nista zapustila. Ako se kdo dolgočasi, gre v vas k sosedu, da se kaj pogovorita. Kadar je družba vesela, se včas nabije sodček 8. ali 16. galonov piva. Ob taki priliki pridejo šale in dovptni na vrsto, katerim zopet slede resni pogovori, ki imajo svoj uspeh. Nđavno se je uredničel tak pogovor. Dva mlada bitja sta že vedela, kar smo mi še le ugibali.

V naši naselbini živi družina Zupančič, ki je obče spoštovana. Oče Luka Zupančič dela nemurno, da pošteno preživi svojo družino. Ti stariši so imeli poleg družih otrok tudi pridno in krasno hčerko, imenom Rozika. Marsikateri mladenič je s trepetnim srecem pogledoval zanjo in si želel, da bi postala njegova zakonska družica skozi življenje.

Nekega dne po pride iz zelenoga Washingtona Frank Baloh, lep in stasovit mladenič, z zlato dno. Bil je šaljiv kakor Pavliha. Kedar je spegovoril, ga je vse poslušalo in se mu smejala.

Nekega dne je pa zopet Frank vprašal stariše Rozike za njeno roko. Stariši so dovolili in dne 3. avgusta sta postala mož in žena. Njiju stariši so priredili jako lepo svatbo. Bila je prava staroslovenska svatba, kakeršne so bili v navadi, ko so Slovenci še svobodno živeli v svojih župah. Trajala je štiri dni in še le četrti dan smo se začeli razhajati. Ves čas je vladalo na svatbi nekajeno veselje in vsi smo bili židane volje. Samoposebi se razume, da ni manjkalo veselih dvotipov in smeha.

Za postrežbo izrekam najtoplejšo zahvalo, novoporočencema pa želim obilo sreče v novem stanu.

Mihael Keržon.

Indianapolis, Ind.

V Indianapolisu so priredili slovenski socialistični klub št. 25 in angleška soc. kluba št. 5 in 15 svoj piknik v nedeljo dne 31. avgusta. Klubom se je pridružila še strokovna oganizacija I. W. W. Piknik se je vršil v prosti naravi, konecem Bismark ulice. Slovenski socialistični klub je pridobil velik ugled s tem piknikom med tukajšnjimi Slovenci. Piknika se je udeležilo približno nad 350 Slovencev in Slovank. Klub je povabil sodruga Filipa Godina iz Chicage, da je predeval o socializmu in taktiki socialistične stranke. Sodrug Godina nam je z jedratim govorom dokazal, da je končna rešitev delavcev iz kapitalistične sužnosti mogoča le pod tem pogojem, ako je delavstvo organizirano politično, se zaveda svojih političnih pravic in zna rabiti volilni listek za svojo osvoboditev. Zato je treba, da se delavstvo politično organizira v socialističnih klubih, da zakonitim potom strogoglav kapitalizem in na njegovih podretnih zgradi novo človeško družbo in že v mejah današnje družbe ojači delavstvo gospodarsko, da je dovolj močno za končni boj. Pozval je nazvoče, da se naj naroče na socialistično časopisje in priporočal jim je slovenski soc. tehnik "Proletarec". Za njim je govoril v angleščini sindikalist Thom Mann. Razumel sem ga, da

je pripovedoval, kako so na Angliki zmagali rudarji. Kot sindikalist je seveda pozabil povedati, kako naj bi prišli do kruha tisti, ki so brez dela. Nikakor mu ni šli v glavo, da morajo biti delavci tudi politično organizirani, ako hočejo zmagovati. Njemu je bila strokovna organizacija vse. Odgovarjali so mu angleški socialisti, ki so njegove nauke do cela ovrgli. Nato je dobil še enkrat besedo sodrug Godina, ki je v kratkem govoru rezumiral, kar so povedali prejšnji govorniki.

Na pikniku so udarjali slovenski in bolgarski tamburaši. Vseh udeležencev na pikniku je bilo do 700. Mnogo Slovencev se je naročilo na "Proletarec", kar dokazuje, da je imel shod vspeh.

Klubove seje se vrše vsako 2. nedeljo ob dveh popoldne in vsako tretjo ob devetih popoldne v dvorani A. Hvalica. Vsakemu Slovenceu so odprta vrata.

A. Mrovlje.

Pittsburg, Pa.

O delu ne morem mnogo poročati, ker nisem zaposlen v tovarni. Vem le toliko, da se dela s polno paro. Zasluzek je tolik, da se človek pošteno preživi.

Društveno življenje je tukaj prav dobro razvito. Različne jednote in društva, ki prav dobro napredujejo.

Dne 26. avgusta me je zadel nesreča, ki naj služi vsem rojakom za zgled, ki potujejo skozi velika ameriška mesta. Omenjenega dne sem se namenil zapustiti Pittsburg Naselil sem se v hotelu. Nakrat se mi pridruži okoli devetih zvečer mladenec tujec. Izpila sva skupaj štiri kozarce piva. Potem sva odšla vsak na svoj kraj. Meni prične prihajati slabo in ko stopim na sveži zrak, se zgrudim nezavesten na tla. Drugi dan sem se prebudil v bolnici in zdravniki so mi povedali, da sem bil zastrupljen. Sreča je bila, da so mi takoj pomagali.

Rojaki bodite previdni v občevanju s tujci

Anton Regent.

Cleveland, Ohio.

Lop, lop in zopet lop, po S. N. P. J., je postala deviza izdajalskega steklinoviča, et par nobile fratum okoli "Clevelandске Amerike."

Zdi se mi pod častjo polemizirati z listom, kojega uredniku se zdi dolece et decorum est pro patria, (častno in slavno za domovino), sramotiti neomagleževano čast slovenskega naroda po angleški javnosti. Preziram list in urednika, ki se je drznil denuncirati — poštene slovenske delavce — kot anarhiste in moralne propalce (?) na zveznega poštneга ministra, kakor je sam priznal v 71. štey. z dne 5. sept. 1911.

Čitateljem je gotovo znano, da S. N. P. J. po zadnji konvenciji povzročila silne krče v železih gotovih "Leaderjev" v Clevelandu. Strašno jih jezi, ker je vrag vzel vse "krasne" načrte, koje je bil prinesel — gospod "umetnik" iz Chicage, s kojimi so mislili stlačiti to krasno organizacijo v svoj žep. — Zastonj je bilo vse petje in pa brenkanje — okoli raznih društev: društva niso hotela, pa niso hotela izstopiti — iz S. N. P. J. ter pristopiti k "domači" S. D. Z. Zastonj vsi napadi v "Trambihnu", zastonj vse pretnje s tožbami in sodnijsko prepovedjo...

Na moj skrcmni dopis v 34. št. "Glasila", v kojem sem povedal nekoliko britke resnice, se je zopet oglašil znani stari muzikant in član S. N. P. J. iz St. Clairja. Kakor prerok Jeremija nad Judež, poje tužne jeremijade v 70. štey. "Cl. Am." nad S. N. P. J. ter brska okoli sebe kakor prava gorenjska kura. Na dolgo in široko pripoveduje svojim pantalonom, da se dobijo med nami ljudje, ki so si postavili za vzgled Engelsa in Marksa, človekoljubje, enakopravnost in ljubezen. In on — dopisnik — bi nikdar ne pričakoval zlobnosti teh ljudi, ter nadaljuje: "Tudi S. N. P. J. je sprejela nekaj podobnega v svoj program. Se li pa to izvršuje? Kakšno človekoljubje je nastalo v Clevelandu po zadnji konvenciji S. N. P. J.? Cela naselbina dobro ve, kakšna krivica se je zgodila (?) pri dr. "Primož Trubar". Janez Jug je zmešal račune, (kdo je zmešal pa denar?) člani, ki so bili v društvu od začetka, so bili zato kaznovani s suspendacijo. Brihtni Janez je pa bil kot pravi Marks

oproščen; to se pravi, da kdor plačuje svodre — v Marksov žep, se mu ni bati pri S. N. P. J., da se mu kaj hudega zgodi, pa naj bo še tak lump (?) Kot poznavalec razmer pri omenjenem društvu, pribijem, da je sodba, ki jo je izrekel glavni in porotni odbor nad prizadetimi člani dr. "Primož Trubar", popolnoma napačna, zvi-jačna in hudodelska, ter baje pravici v obraz."

Tako torej piše ta čedni član o svojej lastni organizaciji. Kar se tiče mene, me proklete malo briga, kaj vi pribijate ali odbijate. Svetujem vam, da se spominjate v prihodnje na pregovor, ki pravi: "Every dog has his day". In morda pride časoma tudi vaš. Če kateri "cenjeni brat" zdražbar — zleti pod kap, jednoti popolnoma nič ne škoduje, pač pa se koristi. S. N. P. J. nismo zato ustanovili, da bi se kak "cenjeni" član z njo igral moonkey business — pač pa ima drugi bolj vzvišeni in plemeniti namen. Le pogledite zadnji njen račun. V šestih mesecih je izplačala \$49.000 bolniške podpore in nad 24.000 posmrtnine, brez poškodb in odpravnin. Ktera slovenska organizacija je izvršila v tako kratkem času tako veliko humanitarno delo? Član, ki noče S. N. P. J. koristiti, naj ji vsaj ne škoduje in ruje proti njej, potem je vse dobro.

Jaz sicer obžalujem izključene-ga M. Kosa, ker sem prepričan, da ni deloval iz lastne inicijative, pač pa je postal le žrtev raznih bujskačev — vaše vrste, kar bo morda s časom še sam obžaloval. Kar se pa tiče "nedolžnosti" ostalih kaznovanih dr. "Primož Trubar", Vam svetujem, da prečitajte zapisnik dr. porotnega odbora, v kojem stoji črna na belem izjava podpisana od bivšega tajnika... Morda se vam bo potem malo zjasnilo, kateri Janez je zmešal račune. Toda čemu se porekati z vami, saj ima vendar sedaj vso afero dr. "Primož Trubar" v rokah sodišče. — Ono bo gotovo razsodilo kdo ima prav, S. N. P. J. ali clevelandski zagarji. Na Common Place sodnike gotovo ne bojo nič uplivali Marksovi kvodri... Sapienti sat!

Na vaše opazko, da je dobremu imenu S. N. P. J. v Clevelandu odzvonilo, Vam moram povedati, da je odzvonilo le v vaši butici, nikakor pa ne med pošteniimi delavci. Le pogledite velikanski napredek z vsakim mesecem pri naših društvih, kljub vsemu terorizmu. Toda to ni še vse, mi bomo še delali in še napredovali dokler ne dokazemo popolnoma, komu je odzvonilo... Amen!

Somrak.

Iz glavnega urada.

ZAPISNIK

Jednotine seje, ki se je vršila 13. avgusta v navzočnosti glavnega in pomožnega odbora. Prečita se imena odbornikov, navzoči so vsi. Brata Potokarja se oprosti, ker se je opravičil z važnim vzrokom, da je izostal od zadnje seje.

Prečita se zapisnik prejšnje seje in odobri.

Brat tajnik predloži zadevo umrlega brata Speca, in poroča, da je eden dedičev umrl popred kot pa omenjeni br. pee. Sedaj se ne ve, komu pravzaprav pripada ta del posmrtnine. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se uroči to zadevo avstrijskem konzulatu, ki naj odda delež sodniji v stari domovini, katera naj razsodi in razdeli delež.

Brat tajnik predloži zadevo brata Smilskija, člana društva "Novi dom", št. 28. Omenjena brata je društvo izključilo, oziroma tajnik, ker je ob času štrajka stopil v policijsko službo. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da ga naj društvo izključi. Ako je res opravljal to službo in če sam prizna, da jo je izvrševal, potem naj ga društvo izključi.

Brat tajnik predloži zadevo umrlega brata Kulovica, člana društva "Francisko Ferrer", št. 131. Predloži se pismo in račun brata Skočirja, kateremu je dol-

govol na hrani in stanovanju. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se mu izplača zahtevana vsota, ko predloži notarsko zaprišeženo izjavo.

Predloži se drugi račun brata Moreta, ki mu je posodil \$25.00. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se naj brat More obrne do matere umrlega člana kot dediča. Ako mu mati kot dedič dovoli izplačati njegovo terjatev, se mu jo izplača. Ako mati tega ne stori, se nji kot dediču izplača posmrtnina.

Brat tajnik predloži zadevo umrlega brata Založnika, člana društva "Sloga", št. 14. Predloži se račun brata Mrznikarja, kateremu je umrl dolgoval na hrani in stanovanju. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se mu izplača, ko predloži notarsko zaprišeženo potrdilo.

Brat tajnik predloži zadevo brata Možina, člana društva št. 142, ki je postavljen na o-česni. Predlog stavljen in sprejet, da se zahteva vrne v notarsko potrdilo.

Brat tajnik predloži zadevo sestre Demšar, članice društva "Napredne Slovenke", št. 137. Prečita se pismo društva, v katerem poroča, da je omenjena sestra nagloma zbolela in sicer na jetiki. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se jo ne sprejme v jednoto, ker je preje zbolela kot je bila sprejeta.

Brat tajnik predloži uredniku poslani dopis, katerega ni smel priobčiti, ker bi lahko povzročil tožbo za odškodnino. Vsebina dopisa je proti zemljiškim oglasom. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se dopis ne priobči, zdolaj podpisanim bratom se pa odgovori v tem smislu.

Predložen je drugi dopis iz Willard, Wis. Ker se vsebina dopisa glasi kot oglas za prodajo zemljišč, se sklene, da se ga ne priobči kot dopis, marveč se ga priobči kot oglas, ako prizadeti plačajo za priobčenje svoto, ki je določena za oglase.

Brat tajnik predloži zadevo brata Demšarja, člana društva "Naprej", št. 5. Omenjeni brat je bolan na jetiki in prosi za odpravnino. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se za sedaj prošnjo odkloni.

Brat tajnik predloži dopis oziroma predlog gl. nadzornega odbora, ki se glasi sledeče in se ga priobči dobesedno na zahtevo gl. nadzornega odbora:

La Salle, Ill. 7. 24. 1913.

Upravni odsek gl. odbora S. N. P. J., Chicago, Ill.

Cenjeni:

Ker radi prekratkega časa, upravni odsek gl. odbora (s pomožnim odborom) ni mogel obdržavati seje v času, ko se je vršila revizija (od 14. do 18. jul. t. l.), nalaga nadzorni odsek gl. odbora, gl. tajniku, da pri prvi seji po prejemu tega dopisa, predloži v razpravo sledeči predlog: Ker je okroglo \$75.000 jednotinega denarja naloženega v bondih mesta Chicago, kateri bondi se nahajajo v rokah glavnega blagajnika, ki je pod varščino le za \$15.000 in ker so ti bondi skoro ravno tako lahko izmenljivi kot gotovi denar, oziroma se lahko vsak čas prodajo — smatra nadzorni odsek gl. odbora S. N. P. J. za neobhodno potrebno, da se varščina gl. blagajnika S. N. P. J. takoj zviša od 15 tisoč na najmanj \$75.000. Res je, da se bodo radi povišane varščine, jednotlivni stroški zvišali za nekaj več kot en stotak letno, ali po mnenju nadzornega odseka je boljše zgubiti en stotak, kot pa riskirati \$60.000 jednotinega denarja.

Za denar naložen v bankah sedanji varščini gl. blagajnika in gl. tajnika popolnoma zadostujeta, nikakor pa ne zadostujeta za premoženje naloženo v mestnih bondih. Izrecno bodi pripomnjeno, da nadzorni odsek nima niti najmanjšega povoda dvomiti o poštenosti gl. blagajnika in upa, da ga nikdar imel ne bo; toda skušnje nas učijo, da se na našem planetu, dan za dnem, dogajajo najneverjetnejše reči — reči — o katerih smo še včeraj menili, da so nemogoče, izberimo torej izmed varnih poti najvarnejšo! Nadzorni odsek priporoča uprav-nemu odseku gl. odbora in pomožni odboru, da zadevo dobro pretrese in takoj preskrbi dovolj visoko varščino za gl. blagajnika S. N. P. J. Ob enem zahteva, da

se ta dopis dobesedno priobči v zapisniku seje, ki bo o zadevi razpravljala.

Za nadzorni odsek gl. odbora S. N. P. J.

Anton J. Terbovec, preds.

Drag. G. Pogorelec, 1. nadzor.

Thomas Golob, 2. nadzor.

Po razpravi gori omenjenega predloga je glavni in pomožni odbor sprejel predlog z dodatkom, da se varščina vsako leto lahko zviša ali zniža, če bo potrebno.

Brat tajnik predloži zadevo brata Ribiča, člana društva "Dom in Svet", št. 181, ki poprasuje za podporo v znesku \$19, ki se mu je odrgala. — Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se ostane pri prejšnjem zaključku, ako pa hoče, naj se obrne na glavni porotni odbor.

Brat tajnik predloži zadevo brata Jermana, člana društva "Sparta", št. 61, ki je bil večkrat bolan na različnih boleznih. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da naj ga društvo v bodoče bolj natančno nadzoruje.

Brat tajnik predloži prošnjo brata Kolesa, člana društva "Bratje vsi za enega", št. 96. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se prošnjo odkloni za nedoločen čas.

Brat tajnik predloži zadevo brata Lavšina, člana društva "Napredek", št. 69. Društvo zahteva da se mu izplača ostala bolniška podpora. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se ostane pri prejšnjem zaključku, da se ne izplača, ker ga je zdravnik spoznal deloma sposobnim za delo.

Brat tajnik predloži poročilo brata Faletiča, predsednika društva "Primož Trubar", št. 126, v katerem poroča, da bivši član Kos toži društveni odbor (društvo) radi izključitve, kar se vzame na znanje.

Brat tajnik predloži prošnjo nekega izdelovalca smodk, ki prosi če sme izdelovati smodke z jednotinim znakom, ter obeta jednoti nekaj provizije od prodajnih smodk. Po razpravi je predlog stavljen in sprejet, da se mu dovoli.

Brat tajnik predloži zadevo brata Benčana, člana društva "Studenček", št. 105. Omenjeni brat je del časa bolan in želi dobiti odpravnino. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da se mu za sedaj še ne da odpravnine.

Brat tajnik poroča, da se namerava ustanoviti novo društvo v Gary, Ind. Po došlih poročilih želijo, da bi prišel eden glavnih odbornikov k ustanovitvi društva. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da ako bo potrebno, naj gre J. Kuhelj, zapisnikar, kateremu se tudi plača dnevnic.

Brat tajnik predloži zadevo brata in sestre P. Novaka, člana in članice društva "Jugoslovani", št. 186. Prečita se poročilo tajnika, v katerem poroča vse nerednosti pri njih društvu, in prosi, da bi prišel kateri glavnih odbornikov na sejo, da se uravnajo zadeve pri društvu. Po razpravi je bil predlog stavljen in sprejet, da gre eden glavnih odbornikov tje, da zadevo preišče in uredi. Izvoljen je bil gl. tajnik br. J. Verderbar. Drugi predlog stavljen in sprejet, da se društvo naznani, da morajo sklicati sejo v kaki dvorani ne pa v privatni hiši.

Opomba:

Pri tej seji se je zaključilo, da vsaki član(ica) mora spremeniti svojo oporoko, če kateri izmed dedičev označenih v polici umrje. In to v devetdesetih dneh. Slučaji se dogode, da dediči preje umrjejo in potem se ne ve, komu naj se izplača njegova posmrtnina.

Vsled tega se prosi člani(ce), da vpoštevajo ta zaključek odbo-rove seje. Kedor ne bo de tega storil, se bo de v slučaju smrti od-dalo njegovo posmrtnino na sod-nijo, katera bo de odločila, ke do je deležen posmrtnine.

Joseph Kuhelj, zapisnikar.

— **Nove delavske žrtve.** Iz Gaira, Ill. poročajo, da so pri razstrel-bini v tovarni za smodnik, ki je last-nina "Miami Powder Co.", izgu-bile tri osebe svoje življenje. Med žrtvami je tudi poslovodja J. H. Kibler.

Naznanila in vabila.

Clinton, Ind.

Društvo "Skala", št. 50, pri-redi dne trinajstega septembra svojo veselico, na katero vabi naj-ujudnejše vsa sosedna društva, tukajšnje rojake in rojakinje, pe-sebno pa novoustanovljeno žensko društvo "Studenček pod Skalo".

Veselica se vrši v novo zgrajeni dvorani Ch. Pasavante na sedmi ulici. Začetek točno ob šestih zve-čer.

Ker je veselica prirejena v pro-slavo sedemletnice našega društ-va, upamo, da jo sosedna sloven-ska društva posetijo v polnem številu. Čisti dobiček je namenjen društvu. Za vsestransko zabavo in dobro postrežbo bo skrbel toza-devni odbor.

Victor Zupančič, tajnik.

Frontenac, Kans.

Opozarjam članice društva "Po-mladanska Vijolice", št. 164, da naj se udeležujejo bolj redno mesečnih seji, ker bo društvo v nasprotnem slučaju primorano ravnati s članicami po pravilih.

Na prihodnji seji bo treba reši-ti več zelo važnih točk, zato je v interesu društva, da se vse članice udeleže seje.

Ana Beuc.

So. Chicago, Ill.

Priporočam vsem članom in članicam društva "Delavec", št. 8, da se naj zanesljivo udeleže se-je, ki se bo vršila tretjo nedeljo v mesecu. (Dne 21. septembra). Društvo je sklenilo na zadnji seji, da plača vsakdo 25 c v društveno blagajno, ki se ne udeleži seje. Da ne bo treba nobenemu plačati tega zneska, apelirani na vse člane in članice, da pridejo na sejo. Na dnevnem redu imamo mnogo važ-nih točk, med katerimi je gotovo najvažnejša izvolitev novega taj-nika. Stari tajnik misli odpotovati v drugo deželo in ostali bomo brez tajnika, ako ne izvolimo družega. Nadalje opozarjam člane, da bo vsakdo suspendiran, ki ne bo dvakrat plačal mesečnega ase-smenta. Pripetilo se je in se še lahko pripeti, da kateri članov ne plača trikrat ali štirikrat asesmen-ta. Tako se nabere velika vsota in član(ica) musti društvo, ker je zanj prevelika vsota, da bi jo plačal naenkrat. Društvo mora plačati vsaki mesec asesment za vse člane, ki niso suspendirani. Tako trpe zrgubo vsi bratje pri društvu, ker je eden ali drugi zanemarjal svoje društvene dolžnosti. Toliko v pojasnilo vsem bratom in sestram našega društva, da ne bo ne-potrebne kikanja, ako bo kdo suspendiran po svoji lastni kriv-di.

Anton Brence, predsednik.

Pueblo, Colo.

Naznanjam vsem članom društ-va "Orel", št. 21, da zapustim mesto Pueblo. Vsi dopisi naj se pošljajo novoizvoljenemu tajni-ku: Joseph Hočvar, P. O. Box 1012, Sta. A. Pueblo, Colo.

Louis Korošec, stari tajnik.

Detroit, Mich.

Opominjam vse člane dr. "Zve-za Detroitških Slovencev", št. 121, da se gotovo udeleže prihod-nje seje dn 21. septembra. Na dnevnem redu so zelo važne toč-ke zavoljo razvitja društvene za-stave, katero misli društvo razvi-ti dne 4. oktobra. Ker nas bo pa slavnost stala veliko truda in po-žrtvalnosti, zatoraj naj bi vsaki član nekoliko pomagal in tako pomogel do boljšega uspeha. Pri-hodnja seja bo zadnja pred veseli-co, zatorej bo treba pripraviti vse potrebno, kar se tiče veselice.

Torej na svidenje 21. septembra.

Peter Puhek, tajnik.

La Salle, Ill.

Slovenskemu občinstvu v La Salle in okolici se naznanja, da je družba za "Slovenski dom" u-peljal smodke najboljše vrste po 5 c, katere so na prodaji pri tu-kajšnih gostilničarjih. Dobiček pri smodkah 6¼% gre v družbe-no blagajno.

Ker bo de "Slovenski dom" v splošno korist slovenskega naroda v La Salle in okolici, vam pripo-ročam, zahtevajte smodke za "Slo-venski dom"; s tem tudi indirek-tno pripomorete za napredek "Slo-venskega doma".

Na zadnji redni seji se je skle-nilo, da delničarji, kateri so kupi-li delnice pred 1. januarjem 1913

in še delnice niso popolnoma iz-plačali, se jih opozarja na sklep seje, da izplačajo delnice, sicer po 31. decembru 1913 zapade že vpla-čana vsota družbeni blagajni.

Redne mesečne seje vsako 4. me-deljo v navadni dvorani.

P. Berger, tajnik.

Biwabik, Minn.

Seje novoustanovljenega društ-va "Slovenska družina", št. 211 se vrše vsako četrto nedeljo v mesecu v dvorani br. M. Vidasa. Na prihodnjo sejo vabim vse tukajšnje Slovence, ki še niso člani S. N. P. J., da pristopijo k naše-mu društvu in postanejo člani na-predne in močne podporne orga-nizacije.

Anton Mašnič, tajnik.

Granville, Ill.

Obveščam vse člane društva "Jugoslovani", št. 186, da se seje društva v prihodnje vrše v dvorani poleg katoliške cerkve v Granvillu. Začetek točno ob pol dveh popoldne. Na sejo, ki se bo vršila dne štirinajstega septem-bra, vabim nujdu vse člane, ker bom odložil tajništvo radi odpo-tovanja od tukaj.

Frank Jager, tajnik.

Vesti iz domovine.

LJUBLJANA IN KRANJSKO.

— **Strela.** Iz Črnega vrha nad Idrijo poročajo, da je udarila stre-la v poslopje Janeza Rudolfa, pose-stnika na Javorniku, hiš. št. 6. Domači so sedeli okrog peči; pastir pri oknu. Tega je strela o-mamila in mu razparala obleko; pravijo, da je hudo ponesrečen. Drugim domačinom se ni zgodilo ničesar žalega razen strahu, ko so gledali v prvem hipu razdejanje po hiši: žvenketanje oken, podobe so padale raz sten. Hudo žrtev je zahtevala strela v hlevu: pobila je petero goved in dvojce prašičev. Poleg tega pa je bilo po-slopje naenkrat v ognju, pogore-lo je do tal.

— **Obesil se je** čevljarski moj-ster Anton Kozlevčar, rojen leta 1866. v Št. Vidu na Kranjskem. Obesil se je pred 3 tedni v svo-jem stanovanju v Petrušni vasi pri Litiiji. Kozlevčar je bil stra-sten žganjar in je izvršil samomor najbrže v pijanosti.

— **Požar.** Nenadoma je pričel goreti velik kozolec — 14 štantov — last Franceta Pogačarja, na Otočah. Ogenj je hipno požrl ves kozolec, ki je bil poln sena, žita in drugih poljskih pridelkov. Rešiti ni bilo mogoče ničesar. Škoda je ogromna, zavarovan ni bil. O-genj je bil najbrže podtaknjen.

— **Žaga je zgorela.** Ponoči o-krog 11. je nastal ogenj na žagi posestnice Marijane Žvab, Ribno-Bled hiš. št. 4. Ogenj se je hi-tro razširil po žagi in objel je tu-di poleg stoječo leseno skladišče. Tako žaga kakor tudi ona lesena baraka sta pogoreli do tal. Posest-nica ima veliko škodo, okrog 6000 K, a zavarovana je bila za malenkostno vsoto 1000 K. Na lice me-sta sta prihiteli požarni brambi z Bleda in Ribnega, a sta mogli ob-varovati le sosedna poslopja in ta-ko genj omejiti na gorečem po-slopju. Kako je nastal ogenj, ni pojasnjeno.

— **Nezgoda.** Ko je hotel krovec Kovačič iz Tržišča pri Mokronogu preplekati streho cerkvenega po-slopja v Trebnjem, je prišel zju-traj v stolp in odprl 12 kilogra-mov težak opaž v strehi. Opaž mu je zdrknil iz rok in padel je na tla. Pod stolpom so stali otroci, med njimi tudi 11letni Albin Pe-če iz Rodna, ki je prišel k bir-manskem pouku. Opaž je zadel dečka na glavo in mu prizadejal hudo rano, ki sega do možgan. Dečka so prenesli v stanovanje okrožnega zdravnika dr. Watzke-ja. Deček najbrže ne bo okrevaj. Preiskava bo dognala, če zadene Kovačiča krivda li ne. Očividci trdijo, da je Kovačič pozval otro-ke, naj gre do proč od stolpa. Brata ponesrečenega dečka je povozil lansko leto vlak v Ameriki in ga usmrtil.

— **Dvojno upravo** imajo v idrijski žgalnici, katero lahko opazi vsakdo, ki ni popolnoma slep. Ena za delavce, druga pa za odlične osebe. Za delavce, ki vsak dan ga-rajo v žgalnici, ni nikdar preveč prahu, smrada od merkurjala in slabe razsvetljave. Za višje osebe, ki prihajajo z Dunaja ali pa odko-po eno urc se sprehajajo po žgalni-

ci, mora biti vse v najlepšem re-du, da se bolje pohvalijo gospo-dje in pazniki in kar je glavno, da je večja tautiema. Dne 19. m. m. se je mudil v Idriji vpokojeni mi-nistrski predsednik - baron Beek. Prišel je pogledat tudi naprave v žgalnico. Vse, kar je bilo čez dan vse mesec za delavce dobro, se je moralo za gospoda grofa že zvečer povrh vsega predpisane delo menjati. Dimniki, odkoder prihaja smrad, so se morali zamašiti, prah, ki ga sme biti prej in po-zneje na pedi debelo, se je moral pobrisati, luči, ki so prej za delo komaj brlele, so se vse menjale, tako, da je gospod baron dobil vse v najlepšem redu. Sedaj pa, ko je odšel, bo zopet stari šparsiema, namesto da bi se vzeli v delo ljud-je, pa bi snažili in držali razsvet-ljavo v dobrem stanju, ter nade-mešali ljudje pri bolj strupenem merkurijalnem delom z novimi; dogaja se pa še celo to, da imajo po 14 dni delavce pri rovnih pečeh, in ko jim tam od merkurja vse zgornje po ustih, jih pridele k sipalnim pečem, kjer je smrad ravno tak ali pa še hušji.

Tako skrbni država za svoje de-lavce, od katerih vleče velik do-biček, v kateri pričinja človek še le z baronom.

GORIŠKO.

— **Toča na Goriškem** je padala spet in precej poklestila. Prišla je z Vipavskega proti Gorici. Poroča jo, da je precej škodo napravila v Dobravljah, v Batujah in tudi v Dornbergu. Več škode je napravi-la v Volčjdrugi in v Št. Petru, kjer je padala nad četrto ure in je bilo od toče vse belo po tleh. Spr-va je padala popolnoma suha, a se je pozneje zmešala z dežjem. V Št. Petru je napravila mnogo ško-de, zlasti na evetlicah krisantemah, katerih je nasejanih mnogo. Toča je segala do gornjega dela Št. Andreža.

— **Kako izkoriščajo goriški ba-roni svoje kolone.** O tem nam da-je najlepšo sliko izjava, ki so je podali koloni pokojnega grofa Attemsa iz Podgore: "Izjava. Pod-pisani koloni pokojnega g. grofa Attemsa iz Podgore, sedaj odkupljeni po blagorodnem g. baronu Teufenbach, izjavljamo, da nama ni bilo mogoče podpisati pogojev, katere nam je g. baron iz Vipo-ž stavil v svrhu, da bi mu obdelo-va-li grunte, najve itd. Pogoji so ti-le: 1. Ako je kolon 2 meseca bo-lam, če nima družih delavcev za obdelovanje grunta, mora proč, t. j. dobi slovo. 2. Ako bi kolon umri more vsa njegova družina proč. 3. Robote delati, kar jih g. baron potrebuje z voli in z osebami. 4. Pri sadju poviška od 10 do 20 K, naj ima sadje ali ne. Polovico mo-ra plačati o sv. Ivanu, polovico prej ko vzame o trgatvi tropine iz čebra, če ne si pridrži tropine gospodar. 5. Od vsake vrste naj-lepšega sadja zahteva v dar od 25 do 30 kg in 35 kg grozdja. 6. Žita zahteva od 50 do 100 kg, ko-ruze (sirkra), od 50 do 100 kg pše-nice, od 50 do 100 kg ovsa; kdor ga sam ne pridela, mora plačati kakor je v istem času ena. 7. Po-višek za hram, senožeti in travni-ke od 10 do 15 kron na sploh (več kakor prej). 8. V dar se mora da-ti od 6 do 16 galov piščet in 30 do 45 jaje, če jih nima, jih mora kupiti. 9. Kdor nima živinc, mu kupi g. baron krave in zahteva od vsake krave dnevno 3 litre mleka frišnega skozi celo leto na dom v Vipolže. 10. Petoletno zahteva zase tri četrte vine, pa vso trgatve mora kolon na svoje stroške spravit v Vipolže v stari grad. Te toč-ke smo si zapomnili, ali so še raz-ne druge, ki se nam zdijo pretrde, da bi jih sprejeli. V Brdih, dne 6. avgusta 1913." (Sledijo podpisi).

Pri teh desetih točkah manjka še ena: g. baron sme posezati tudi v zakonsko življenje svojih kolo-nov. Pa pravijo, da živimo v 20. stoletju in da smo svobodni ljud-je!

— **Nezgoda železniškega delav-c.** Andrej Mikič, delavec na dr-žavnem kolodvoru v Gorici je ponesrečil pri premikanju vagonov tako, da si je pokvaril desno no-go. Prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov. Njegovo stan-je je opasno. Pravi, da je padel pod kolesa enega vagona in eno kolo mu je šlo preko desne noge. Nogo mu bodo odrezali. Star je 26 let.

— **Samomor.** V Soči je skočila v Zagraju krčmarica Marija Bar-bon, vdova. Menda so jo gnale v smrt slabe finančne razmere. Za-puščena štiri nepreskrbljene otroke

GLASILO
Slovenske Narodne
Podporne Jednote
izhaja tedensko.

LASTNIKA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravljanje:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Volja za vsa leta \$1.00.

ORGAN
OF THE
SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY
Issued weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

OFFICE:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Subscription, \$1.00 per year.

CHICAGO, ILL.

Ali se bližamo katastrofi v Evropi?

Sklenjeni mir v Bukarešti ni prinesel tistega zaupanja in mira, ki so ju nekateri pričakovali. Nasprotstvo se se pomnožila in položaj se je poostrel. Nesloga med Balkanci je dala Turkom priliko, da so zopet zasedli svoje drugo "sveto" mesto Drinopolje, dasiravno je bilo v Londonu mirovni pogodbi odločeno Bolgarom. Ko so se pokazali prvi znaki nesloge med Balkanci in so se združili Srbi in Grki spopadli z Bolgari, so pričeli Turki z 200.000 možmi svojih najboljših in izbranih vojakov prodirati od Čataldže proti Drinopolju in so mesto zopet brez boja zasedli. Utaborili so se v nasipih in trdnjavah, zgradili so nove nasipe in utrdbe. In če bi danes bili Balkanci složni, so vsled zadnjih bojov tako oslabei, da bi težko osvojili močno utrjeno mesto. Še manj se pa Turki bojijo, da bi evropske velesile posegle vmes z orožjem in jih prisilile, da zapuste Drinopolje. Napad združenega evropskega brodogojstva na Carigrad, bi škodil več evropskim velesilam kakor pa Turčiji. Ena sama pomorska mlinca, nabita s tisoč funti mokre, stisnene strelne bombaževine in zapaljena ob pravem času s suhega s pomočjo električnega toka, bi pokopala v morskimi valovih največje drednotke. In koliko takih pomorskih min z groznim razstrelnim učinkom, ki na stotine čevljev visoko poženejo morske valove na obrežje v ozki morskii ožini, da potem pokopljejo vse na dan morja, kar je preje plavalo na razburkani morskii gladini, se lahko položi tako lepo število, da z njimi lahko uničijo bojne ladje vseh evropskih velesil. To vedo Turki, zato se tudi ne boje napada z morskii strani na Carigrad. Turki so tako samozavestni, da se niso zbalii niti grožnje, da jim evropski finančniki ne bodo posodili denarja. Turčija je tako globoko v dolgovi in velesile so ji posodile tako velike vsote denarja, da se danes boje pahniti Turčijo v bankrot.

Dogodki na Balkanu so v resnici vstvarili situacijo, kakršne ni noben človek pričakoval. Država, ki je skozimozko gnla in je bila v vojni tako silno poražena, da je izgubila štiri petine svoje evropske posesti, se po strahovitem porazu zoperstavlja vsem evropskim velesilam in malim državam na Balkanu. Ali jo katera velesila podpira tajno? Ako je to resnica, potem je to zelo nevarna igra, katera lahko povzroči evropsko vojno, ker besedolomstvo ne more ostati dolgo časa prikrito evropskemu koncertu. Besedolomstvo bi razpalilo narodne strasti do skrajnosti in vsaka pametna beseda bi bilo v tem kritičnem času le bob ob steno.

Turčija ima še druge vzroke, ako je tudi ne podpira tajno nobena evropska velesila, da se zoperstavlja izvedlivi londonske mirovne pogodbe. Te vzroke tvorijo nasprotstva interesov, nesloga "složnih" velesil. Ljubosumnost so druga na drugo, podobne so roparjem, ki pri delitvi plena s požrešnimi in lokavimi očmi opazujejo, kako se deli plen. Radi tega se velesile bolj boje oboževane intervencije na Balkanu kakor Turki. Taka intervencija bi bila podobna sneženemu plazu, ki prične drviti s snežnikov v dolino in o katerem se ne ve, kje se bo ustavil.

in kaj bo pokopal pod seboj. Radi tega rajše potrpežljivo prenašajo, kako se jim poraženi in zaničevani Turki smejejo v obraz in brijejo norce iz sklepov.

Ali situacija na Balkanu ne more ostati taka, karšna je danes. Mladoturki so tekom svoje prve vlade dokazali, da so nezmožni izvesti reforme, uvesti industrijo in preustrojiti državo po vzoru drugih evropskih držav. Danes so Mladoturki zopet v sedlu. Ali položaj in razmere se v evropski Turčiji ne bodo prav nič spremenile, če pride tudi druga politična struja do vlade. Ostalo bo vse pri starem, kakor je bilo pred balkansko vojno: fatalist ostane fatalist, pa naj se odene z najbolj modernim plaščem. Kmalu bo prišlo spet do katastrofe vzhle vsem mirov. pogodbam in sledil bo konec s strahom. To vedo tudi evropski vladarji in zato se pripravljajo za dogodek, ki mora priti. Ako bi bila mirovna pogodba v Bukarešti res razvoljvala situacijo v zadovoljstvo vseh, potem bi prenehale evrop. velesile z blaznim oboževanjem, ki pije srčno kri in mozeg vsem evropskim narodom. Mirovna pogodba je prinesla mesto razoroževanja pomnoženo oboževanje. Celot Avstrija, napol bankrotna država, v kateri poka na vseh krajih in koncih, v kateri so pred tremi tedni obsodili socialisti in enega najboljših slovenskih pisateljev Ivana Cankarja radi nedolžnih besed "Mi vsi, kar nas je, mi vsi smo te misli, da je naš edini cilj, da dosežemo jugoslovansko republiko" in besed "Pustimo Avstrijo v njenem lastnem dreku, bodimo kakor Mazzini v Italiji", ki jih je bajje izustil na nekem ljudskem shodu v Mestnem domu, na sedem dni zapora, ta skozimozko gnla Avstrija, ki nima kruha za svoje državljanke, ki so primorani bežati v Ameriko, da ne umrjejo doma lakote, ta Avstrija, ki je napol podrtina, je dala graditi tri drednotke, dasiravno je dala šele v letu 1910 zgraditi štiri. Francija hoče sedaj skoraj vso svojo pomnoženo armado na suhem osredotočiti trajno na vzhodni meji, da je pripravljena za vsak trenutek. Varstvo obrežja bodo prepustili brodogojstvu, ker ji je najbrž Anglija obljubila pomoč in da se ji ni treba bati napada z angleške strani. Seveda ne bo Nemčija mirno gledala, kako se pripravlja njen zapadni sosed za naval na njo in bo žrtvovala nove vsote in ljudi molohu — militarizmu.

Kakor lačni volkovi opazujejo "složne" evropske velesile druga drugo in čakajo na ugodno priliko, da se prične mrevariti med seboj. Kako nevarni in zamotani je položaj, dokazuje dejstvo, da je Lloyd George, angleški ministrski predsednik pred kratkim rekel v parlamentu, da mora ogromno oboževanje vseh narodov končati s katastrofo, da ni najmanjšega izgleda, da bi se prenehalo z oboževanjem. Narod šeuva narod in v nobeni državi nima javnost poguma, da bi rekla do tukaj in ne naprej.

Edini up za odvrtitev katastrofe tvorijo organizirano delavstvo. Organizirani delavci so v raznih državah nastopili pogumno in odprto proti vojni. Vendar je pa še veliko število delavcev omamljenih po napačnem patriotizmu. Zavednost se hitro razširja med delavstvom, in prav to dejstvo lahko pospeši katastrofo, ker se bodo vladajoči krogi lovili za zadnjo bilka in bodo stavili vse na eno karto.

Za tak slučaj je pa že danes organizirano delavstvo dovolj močno, ker bodo pri njem iskali zavetja vsi pametni ljudje, da na podrtinah in razvalinah zgrade novo stavbo.

Delavsko življenje.

Kaj je delavčeva vsakdanja skrb? Pri rojstvu so mu dali s seboj želodec, ne da bi ga bili kaj vprašali, če si ga želi ali ne. Ima ga, in če hoče živeti, se ga ne more iznebiti. Nositi ga mora s seboj do smrti, neizogibno. Ali če bi bila to nadloga, bi človek še lahko prepeval. Toda želodec ima navade, ki jih izvršuje tiransko. Neizogibno zahteva reden davek od svojega lastnika, vsak dan, brez ugovora; in vsako insubordinacijo kaznuje z oslabetostjo, z boleznijo, trajno neposlušnost pa s smrtjo.

Življenje je zelo pisano in ustvarja jako raznovrsne potrebe. Toda brez salona, brez lakastih čevljev, brez oljnatih slik, brez parka, brez pridige ni treba umreti. Človek težko pogreša copate, če jih je vajen, ali zaradi njih ne dobiva grobar dela. Uro je prijetno in koristno imeti v žepu; ali če je ni, se še živi. Razum si da marsikaj dopovedati, želodec ničesar ne.

Človek potrebuje zdravnika in zdravil, če je bolan. Ali bolezen je izjema; doktorja in medicine je treba izjemoma. Hrane je treba praviloma. Nič na svetu ni tako nujno, tako neizogibno kakor hrana. Ona je prvi in najsilnejši pogoj življenja. Vse zaman! Če ni zadoščeno temu pogoj, je vse drugo iluzija. Kdor ne verjame, naj poizkusi. Izkušnja je najboljša šola in njeni dokazi so najbolj zanesljivi.

Junak naj ostane osem dni brez hrane, pa bomo videli, koliko bo vredna njegova hrabrost. Če želodec ne bo dobival svojega tributa, ne bo roka sukala meča, ščit ji bo pretežak in oko ne bo spravilo cilja in muhe na puški v eno črto.

Idealist naj hodi od nedelje do nedelje s svojimi ideali po svetu ter naj izraža želodecu svoj prezir s tem, da mu ne da zahtevane materije. Njegovi ideali se bodo razblinili kakor smodkin dim, zakaj tudi možgani dobivajo svojo moč od želodeca.

V družbi angleške dame je prepovedano izreči besedo želodec. Angleška lady lahko stopnjuje svoje priderijo do te višine, kajti če je prava lady, ima papa lord že toliko, da ji zahteva želodec ne delajo skrbi. Med lordi in delavci pa je na tem svetu še precej razlike in največja je ta, da povzroča proletarec vsak dan največ brige to, kar se zdi gospodu prenzko preprosto, presurovo.

Če milostiva gospa ali gospodična ni prisiljena, da bi si belila glavo, odkod bi nabavila potrebne dače svojemu želodecu, vendar ni res, da ne misli na kurjavo svojega umrjočega telesa. Morda ji je fazan ljubiši od purana, morskii raki ji nemara bolj teknejo od morskii pajkov in šampanjske "marke" mora dolgo pokušati, da se prepriča, katera najbolje ugaša njenemu nežnemu gnilu. Pravi gurman je v "visoki družbi" večasi ravno tako ali pa še bolj "interesanten" človek kakor svetovnoznan tenorist ali pa najmodernejša plesalka.

Stvar, s katero se bavijo misli tako, da se je iz nje razvila posebna "veda" za ljudi, katerim je dan predlog, s posebnimi "strokovnjaki", s posebno tržno organizacijo, vendar ne more biti tako zaničljiva, kakor trdi "boljša družba", če mislijo manj in če govore o njej ljudje, ki imajo te reči v vsaki obliki premalo. Znan slovenski pisatelj in politik je nekoč zapisal, da je razlika med pečenim fazanom in pečenim krompirjem. To je tako resnično, da ni treba dokazov. Ali če ni umazano zahtevati pečenega fazana, tudi ne more biti umazano zahtevati kuhan krompir.

Če bi imeli delavci dovolj — ne fazanov in ostrig, ampak hrane spleh in če ne bi bilo treba zanjjo skrbeti, tedaj bi jim vsak prijatelj moral reči: Uprite svoje oči višje! Ne živite, da jeste, temveč jejte, da živite in napravite življenje lepo in bogato, da se bo boljinbolj odmikalo živalstvu, pa boljinbolj približevalo božanstvu.

Kdo bi mogel reči, da ljubi človeštvo, pa ne želite takega napredka, takega splošnega napredka, ki bi neprenehoma dvigal ves od Adama izhajajoči rod? Če uživa desetstično ljudi visoko kulturo, če prebivajo kapitalisti v palačah, ki jih lahko napolnjujejo z vsakovrstnimi umotvori, če so za bogatašve sinove odprta vseučilišča in akademije, če poje trustoveem Caruso in jim igra Eleonora Duse, še ni kultura človeška visoka. Vsi njeni plodovi niso dobiček človeštva, dokler mora delavčev otrok prodati mož svojih rok, ko je komaj dovršil zakonito ljudsko šolo, dokler mora vsa proletarska družina s starci in otroki prebivati v eni zatohli sobi, dokler mora na tisoče revežev umirati za jetiko le vsled

revščine, dokler so ljudje na svetu, ki po cele dni ne vedo, če si je solnce ali če dežuje, dokler je nekoliko milijonov ljudi obsojenih, da nosijo najtežja bremena brez počitka skozi življenje in da sami nikoli ne živijo.

Začetek napredka je pri želodecu. Misel na želodec ovira druge misli; materialna skrb je največja zapreka kulture.

Ali delavstvo si želi kulture, zahteva jo in ima pravico, da jo zahteva, ker sodeluje na njenem polju, ker jo pospešuje z vsemi svojimi močmi, žrtvujoč pri tem delu samo sebe. Poskusite si zamisliti moderno kulturo brez parnega stroja, brez premoga, brez — premogarja! "Železnemu veku" se prištevata naša doba; železo prinaša delavce iz zemeljskih skrovlišč, delavce ga luči iz rude, topi ga v plavžih, izdeluje iz njega lopato in plug, pero in kladivo, lokomotivo in motor. Knjižgo, obsegajočo znanstvene razprave, napiše znanstvenik, delavec jo stavi in tiska s pomočjo železnega in jeklenega stroja. Brez železa in jekla si današnje kulture ni misliti ne moremo. Pa tudi brez delavca bi današnje kulture ne imeli. Delavec sodeluje pri kulturi, zato ima tudi pravico do sadov te kulture.

Ali delavec v današnji družbi ni deležen sadov te kulture. Vsakdanja skrb, s čim si bo napolnil želodec, (poln želodec je pogoj življenja) vbiha v njem vse druge misli. Ako hočemo, da se dvignemo na višjo kulturno stopnjo, potem mora družba skrbeti, da ne bodo lačni in sestradani tisti, ki sodelujejo pri kulturi.

Lenuke, ljudi, katerim so rojenice nasule brez njih zasluge zlata in srebra v zibel, pitamo danes s fazani, pulardi, najboljšimi in najbolj sočnatimi izreski goveje mesa in napajamo jih z najfinejšim vinom in pivom, mejtem pa za delavce dostikrat ni krompirja v oblikah in čiste pitne vode.

Takšno je danes čestokrat življenje delavca, činitelja kulture!

Krvava drama v vojašnici.

Dunaj 18. avgusta.

Snoči se je primeril v vojašnici gardne infanterije krvav dogodek, ki velja dvoje ljudi življenje. V Schweighoferjevi ulici št. 8. ima gardna infanterijska kompanija (takozvani dvorni žandarji) svojo vojašnico. V drugem nadstropju stanujejo večinoma častniki te garde. Prav na koncu hodnika je stanovanje stotnika Viljema Eisenkolba, ki je bil lani od prvega bosanskega polka premeščen h gardi. S hodnika se prehaja v predsobje, odtod v dnevno sobo, iz te pa v veliko spalnico.

Dasi je bila nedelja, je ostal stotnik Eisenkolb vse popoldne doma. Tudi svojemu slugi, 23letnemu pešaku Rajku Jakobčiču, je ukazal, da mora ostati doma in pripraviti razne reči, ker pričakuje neko damo, ki ga popoldne obišče. Jakobčič je bil jezen, da mora nedeljo prebiti doma in ni tajil svoje togotte. Različne osebe v vojašnici pripovedujejo, da je tako govoril, kakor da se hoče maščevati zaradi pokvarjene nedelje.

Okrog 4. ure popoldne je prišla pričakovana dama. Stotnik se je z njo zaprl v spalnico in sluga ni imel pristopa tja.

Okrog 6. ure zvečer so se naenkrat po vojašnici razlegli strelci. Ljudje so prihiteli in opazili, da prihaja streljanje iz stotnikovega stanovanja. Na pragu med predsobjem in dnevno sobo je ležal gardni vojak, titularni narednik Fran Theimer z rano na roki. V spalnici je ležala neznanca dama na hrbtni, navidezno nezavestna, poleg nje pa stotnik s krvavo rano na glavi. Trenutek, preden so vstopili ljudje, je vojaški sluga odprl okno in se strmoglavil na dvorišče. Dogodek so naznanili vojaški bolnici in reševalni družbi. Kmalu so prišli zdravniki in so doznali: **Dama je bila mrtva**; umoril jo je strel v srce. Kroglja je vdrla v prsi in prodrla skozi hrbet. Iz ust je tekel ženi potok krvi. Stotnika Eisenkolba je zadela kroglja v glavo, ni pa prebila črepinje, temveč jo samo v malem krogu zdrobila. Vojaški sluga, ki je skočil skozi okno, je obležal z razbitimi udi, s počeno črepinjo in z notranjimi poškodbami. Tru-

pli častnika in dame sta ležali v veliki mlaki krvi. Zdi se, da je bila dama hipoma mrtva. Sluga je streljal na njo iz devetcentimeter-skega vojaškega revolverja in kroglja ni našla nobene zapreke razen tenke srcaje.

Ambulanca je za silo obvezala stotnika in ga prepeljala v vojaško bolnico, kjer so ga takoj operirali. Ponoči se je njegovo stanje zboljšalo, pa mislijo, da ni zdaj nobene nevarnosti zanj.

Tudi slugo Jakoboviča so spravili v bolnišnico. Zanj pa nimajo nobenega upanja. Narednik Theimer je le lahko ranjen. Ostal je v bolnici, bati se pa zanj ni nič.

V stanovanje je prišla vojaška komisija z gardnim majorjem avditorjem: tudi policija je bila naprošena, da pomaga komisiji. Ker ni bilo pri dogodku nobenih prič, je preiskava zelo težavna. Stotnik in sluga nista sposobna za zaslišanje, dama pa je mrtva. Po tem, kar pripovedujejo druge osebe iz vojašnice, si mislijo stvar takole: Sluga je imel hrččas že popoldne konflikt s stotnikom zaradi zadržanega izhoda. Nekatere prič pripovedujejo, da je bil sluga zaradi tega izredno ogorčen in da je grozil stotniku. Stotnik se je z damo zaklenil v spalnico, sluga pa je imel tedaj dovolj časa, da se je pripravil za maščevanje. V kotu prve sobe je steklena omara, v kateri ima stotnik razno orožje. To omaro je našla komisija odprto; na mizi pa je bila sablja in lovska puška. Nedvomno je dobil sluga v tej omari tudi revolver, s katerim je potem izvršil svoje dejanje. Najbrže se je Jakobovič za nekaj časa odstranil iz stanovanja in medtem mislijo, da je kdo povedal stotniku, da ima sluga nevarne namene. Stotnik je obvestil inšpekcijo s prošnjo, da naj pošlje patroljo, ki bo aretirala Jakoboviča. Da sprejme patroljo, je odprl vrata. Medtem pa se je sluga že vrnil in nemara sluteč, da ga čaka neprijetno iznenadenje, je vdrl v spalnico ter izvršil opisano dejanje. Narednik Theimer, ki ima tudi v drugem nadstropju stanovanje, je slišal strele in prihitel. Na pragu mu je stopil sluga nasproti in ga ranil, potem pa se je obrnil, hitro odprl okno in skočil v globočino.

Vojaške inštanice so se trudile, da bi preprečile vsako poročilo o dogodku. Neznano damo, ki je okrog 30 let stara, so prepeljali v bolnišnico in upajo, da jo tam spoznajo. Tragedijo je zakrivil avstrijski vojaški sistem, ki sili vojake opravljati ponižujoča hlapčevska dela.

Upravno pravosodstvo.

Dr. Stefan Šagadin.

Uvod.

Upravno pravosodstvo je produkt najnovejšega razvoja državnega življenja. Poleg parlamentarizma kot sodelovanja državljanov pri zakonodaji in samouprave kot sodelovanja samostojnih korporacij (občin, dežel etc) pri javni upravi je upravno pravosodstvo bistven znak moderne države. Z idejo upravnega pravosodstva je v dosežanem državnem razvoju dovršen zadnji korak na potu do one oblike državnega življenja, kjer naj v vseh odnosnih med podaniki in vladajočimi kot imejtelji državne oblasti gospoduje pravo in odločuje v slučaju spora nepristransko in neodvisno sodišče. Z uvedbo upravnega pravosodstva je realizirana ideja pravne države (Rechtsstaat). Le ona država ima pravico do tega odlikujočega naziva, v kateri je uveljavljeno tudi upravno pravosodstvo.

Kakor vse velike ideje, je tudi ideja upravnega pravosodstva doma v Franciji. Velika revolucija ob stiku osemnajstega in devetnajstega veka jo je dejansko realizirala, predno je bila ideja sama še teoretično jasna. Trajala je nad pol stoletja, da je našla zmagonosno pot v druge evropske države etnotnega pravnega razvoja, pri nas v veliki liberalni zakonodajni dobi leta 1867. len XV. osnovnega zakona z dne 21. 12. 1867. o sodni oblasti jo je prinesel v principu, delno realiziral pa osnovni zakon z istega dne o ustanovitvi državnega sodišča, končno pa uvedel zakon z dne 22. 10. 1875. o ustanovitvi upravnega sodnega dvora.

— Moderna mestna uprava. Ugarsko mestee v Švici, La Chaux de Fonds, šteje 30.000 prebivalcev. Mestna uprava je v rokah socialistov. Odkar imajo socialisti večino v mestni upravi, je izvršil občinski zastop že več reform v prid delavstvu. Pred kratkim je sklenil, da uvede po vseh mestnih šolah protialkoholni pouk. Pouk bo urejen po angleškem vzoru, vodstvo pa je izročeno sodruhu dr. Tissotu.

Toda vkljub temu, da že gre k zatonu pol stoletja od uvedbe upravnega pravosodstva in da zakonodaja gleda tega predmeta v novejši dobi ni prinesla ničesar več novega, ne smemo misliti, da imamo opraviti s predmetom, ki je zakonodajno rešen ali pa teoretično zaključen. Baš nasprotno. Ni se našla doslej enotna teoretična oblika za bistvo in pojem upravnega pravosodstva. Avstrijski teoretik dobrega glasu, Tezner, toži še l. 1900, da je kriva ona zmedenost in razumevanju upravnega pravosodstva neka nadprrodukcija teoretičnih formulacij tega pojma. Strokovnjak prof. Zorn (Kritische Studien zur Verwaltungsgeschichte) pa trdi glede zakonodaje o našem predmetu, da še nikjer ni prišlo čez štadij eksperimenta in zatrjuje kot aksiom, da je posnemanje civilnega pravnega reda, kar je bilo dosedaj vodilna ideja, za upravno sodno postopanje nesreča.

Pri eminentni važnosti upravnega pravosodstva za naše javno življenje ne bo torej odveč, ako se naslednjih odstavkih bavimo s tem predmetom. V zakonodajnem oziru stvar sicer ni neposredno aktualna. Toda v tesni zvezi je z javno upravo in pri napovedani in pričakovani reformi uprave bo tangirano tudi upravno pravosodstvo. Mogoče vendar doživimo, da se uredi policijsko-kazensko pravo in da se z njim podrede tudi te zadeve upravnemu pravosodstvu ter se tako izpolni obljuba, ki jo je prinesel paragraf 48. zakona o upravnem sodišču z pred 40 leti.

II. Zgodovinski razvoj.

Že ime "upravno" pravosodstvo kaže, da imamo opraviti s pravosodstvom v zadevah javne uprave, v zadevah, kjer posega javna, bodisi državna bodisi avtonomna oblast zapovedujoče in odločujoče v življenje državljanov. "Pravosodstvo" pa nakuže, da gre za rešitev sporov med javno oblastjo in državljani sodnim potom, da nastopa javna oblast v takih zadevah v oblikah in z garancijami sodišč, oziroma, da razsoja o sporih neodvisno sodišče, katerega izreku se ima ukloniti tudi javna uprava. Iz tega sledi dvoje, prvič, da mora biti javna uprava že količkaj razvita, in drugič, da morajo biti v vsem razvoju državnega in družabnega življenja dani pogoji za pravno določeno razmerje med posameznikom in družbo, ali pravno izraženo, med državljanom in javno oblastjo; kajti upravno pravosodstvo ravno temelji na ideji pravnega varstva posameznika v njegovih odnosnih nasproti javni oblasti in pomenja, kakor se dobro izraza Lemayer, duševni oče naših upravnosodnih zakonov, "iudicium finium regundorum" med državo in individijem.

V starem in srednjem veku ni bilo ne enega, ne drugega. Javno pravo pomenja pri Rimljanih objektivno in obliko organizacije državne oblasti, ureditev nadvlade družbe ad državljani, subjektivno pa udeležbo posameznega državljana pri tej nadvladi. Moderno izraženo, so imeli Rimljani pač ustavno pravo, ne pa tudi upravnega. Individij ni kot tak, brez ozira na udeležbo v ustavni organizaciji imel zoper javno oblast nobenih pravic in o njegovem stališču nasproti javni oblasti je odločevala ta — magistrat — sama in suvereno. Rimsko zasebno pravo, ta najsijajnejši produkt rimskega duha, je danes temelj našega zasebno-pravnega reda, a rimsko javno pravo je izginilo z rimsko državo. Razvoj srednjeveške in novodobne države se je vršil brez organske zveze z rimsko državo kulturo. Zato se nam ni treba muditi pri rimskih državnih napravah, ker so za naš problem brez pomena.

(Dalje prihodnjic).

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: Jakob Miklaović, Lock Box 3, Willock, Pa.
I. Podpredsednik: Martin Štefančič, R. B. 2, Pittsburg, Kans.
II. Podpredsednik: Louis Skubio, 2727 S. 42nd St., Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale, ave., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 4635.

Blagajnik: Martin Potokar, 1625 S. Centre ave., Chicago, Ill.
Zapisnikar: Jožef Kuhelj, 9476 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Anton J. Terbovec, Box 25, Denver, Colo.
Dragotin Pogorelec, 508 Moffat St., Pueblo, Colo.
Thomas Golob, Cor. 8th & Wright St., La Salle, Ill.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, P. O. New Duluth, Minn.
Martin Železnikar, Box 276, Berton, O.
John Šarc, Box 131, Evergreen, Alta., Canada.

UREDNIK "GLASILO":

Jože Zavertnik, 2821 So. 40th ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 1801 So. Ashland ave., Chicago, Ill.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja, na predsednika nadzornega odseka A. J. Terbovcu.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku protnega odseka, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvzemši spremembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu 2821 40th Ave., Chicago, Ill.

Marco Visconti.

Zgodovinski roman. Italijanski napisal Tommaso Grossi.

Dobra starica je bila kmalu v tesni prijaznosti s člani sokolarjeve družine. Marijana, Ambrož, Lupo in Lauretta so jo ljubili in postopali z njo kakor s sorodnico. In ona, pripravljaje neprenehoma, popravlja in vrejeva po hiši, kar je bilo treba, je govorila vedno o svojih gorah in o svojem jezeru.

Le z Bernardom se ni mogla porazumeti. Prismojence ni bil čisto nič odnehal od svoje trme, s katero je zagovarjal Bavarja in protipapeža. Iz hiše se sicer ni upal stopiti, če ni hotel priti v nevarnost, da bi mu razbili glavo vsled naukov, kateri niso bili več v navadi; a v družini je vedno godrnjal, rogovilil, nadlegoval sedaj tega sedaj unega, in tudi Marti ni prizanašal bolj nego drugim, kadar je imel zagrizene razprave o svojem razkolništvu.

Med tem so jele prihajati vesti, da se bliža Bavarjeva vojska. Cenili so jo no dva, tri, celo na štiri tisoče konjkov, in še mnogo večje število pehote. Cane della Scala mu je poslal štiristo vojakov na pomoč. Mnogi gospodje gibelinske stranke iz raznih lombardskih mest, celo mnoge izmed najmočnejših milanskih rodbin so bile razvile svoj prapor in so hitele s svojimi podložniki cesarju pomagat. Njegova moč je bila strahovita, priprave za napad velikanske.

Tisti čas je prišel iz Lucche Pelagrua, in ko se je na skrivnem pomenil z Lodrisiem, je stekel preskbljevat grad Rosate. Kmalu na to je došel neki sel z listi za namestnika, in tedaj se je razširila vest, da je mesto Lucca in njegova okolica v Markovi oblasti. Ni mogoče dopovedati, kako so se tega veselili v Milanu. Trdno so mislili, da je tisti znameniti dogodek posledica kakke zvižave, zasnovane že davno z Velfi v Toskani, da bi krivega cesarja od dveh strani zajeli. Ta misel je navdajala Milance z vedno večjim upanjem in srčnostjo.

Minil je eden dan, minila sta dva, trije, in iz Monze je došla vest, (da je Bavar prišel tja, a da so mu zaprli vrata. Straže so pazile noč in dan, razpošiljali so ogleduhe in četice na razne strani. Delalo se je neprenehoma in na vsó moč, da bi dokončali stroje in utrdbe. Že so pravili: "Danes pridejo; ne jutri bodo tu" — in due jedenindvajsetega majnika so se res prikazale tam v daljavi cesarske zastave ter nepregledna množica pešcev, konjkov in vozov.

Tačas je bil Milan obkrožen z rovom, kateri je bil izkopan čez poldrugo sto let poprej, namreč ko se je utrjevalo mesto proti Frideriku Rudečbradcu. Dolgo časa potem, ko so se vršile dogodbe, o katerih govorimo, je bila v

ravno isti rov napeljana plovna voda ter rov imenovan Naviglio (t. je plovni prekop). Kjer so dandanes mostovi, so bila tedaj, namreč 1329. leta, glavna in majša mestna vrata.

Cesar se je utaboril najprej pri mostu Archetto, a potem se je pomaknil proti vratom sv. Ambroža. S svojim spremstvom se je nastanil v samostanu sv. Viktorja, ki je bil zunaj mestnega ozidja ravno nasproti tem vratom. Oblegovani Milanci so videli po noči mnogo lučij v tistem prostornem poslopju in so slišali šum, ki se je razlegal pri Bavarjevih pojdinah. Ze nekim strojem, ki so ga bili postavili na vrh tistega stolpa, kateri je še vedno poleg mosta sv. Ambroža, so skušali vreči kak kamen v tisto razsvetljeno poslopje, in so klicali glasno, kolikor so le mogli, te čudne besede, katere je zabljel Fiamma: o glabrione ebriose, bibe, bibe, ho, ho, babii, babo*).

Pri tem obleganju se je cesar najbolj utrdil proti predmestju pri ticejskih vratih. Nadejal se je namreč, da, ako bi se mogel polastiti mlinov, ki so bili zgrajeni tam, bi ne preostajalo mestu drugega, nego udati se zaradi lakote. Toda tista stran je bila vsled Markovega priporočila najbolj utrjena. Naskok je sledil naskoku, vendar niso mogli napadovalec naših nekoli pregnati, ampak bili so vsakokrat odbiti*).

Obleganje je trajalo že celi mesec, ko je od nekih poglavarjev došlo Lupo naznanilo, da po noči ima priti do Algisovih vrat nekaj živil, katerih je že začnjal nedostojati v mestu. On naj torej pazi, da ukaže znižati dvignjen most, koj koj zagleda sporazumljena znamenja. Lupo je bil namreč imenovan poveljnikom Limontinov, in bilo je njemu izročeno varstvo tistih vrat, odkar so bili vojaki od tam v neki stolp v predmestju že imenovanih ticejskih vrat, kjer je bila večja potreba dobro izurjenih vojakov.

Prišla je noč. Naši gorjani so bili razdeljeni po nasipu proti comasinskim vratom. Lupo je stal na vrhu stolpa zraven vrat in gledal okolo. Po dolgem čakanju je konečno videl, da se je prikazala neka luč v zvoniku samostana sv. Simplicijana. Bilo je

*) Pij, plešasti pijanec, pij. Besede babii babo so bile brčkotne brez pomena in pridjane le zato, da bi se nekako končal reker ter da bi se vjemale z vslikom bibe, bibe, ho, ho!

*) Giulini je tega mnenja, da samostan pri mestnem obzidju poleg ticejskih vrat, kateri se je zval v starih časih pri belih gospeh, je dobil tačas v spomin slavnih del naših meščanov ime della Vittoria (t. j. zmage). Na zemljevidih se namreč kmalu po tem času nahaja to novo ime, in cerkev, ki je bila tik samostana se še dandanes tako zove.

dogovorjeno znamenje, kateremu je urno odgovoril s tem, da je odgnil na zid stolpa. Storivši to, je stopil s strelce dol v sobo, kjer so spali njeogv. oče Ambrož, brodar Miha in še štirje Limontini, ter jim je rekel: "Vstanite, čas je". Oni so koj skočili na noge ter stekli k linam, kjer so poslušali.

Vse je bilo še tiho na tisti strani, slišale so se le stopinje dveh straž, ki ste korakali spodaj pred stolpom. Toda kmalu so zaslišali neki šum, ki se je bližal, ropot voza in topot konjskih kopit.

"Vrag!" je dejal Lupo, "mora biti neki voz".

"Brezdomno je voz!" je pritrdil Ambrož.

"Kaki tepci so ti kmetači!" je zopet pripeljal Lupo nevoljno. "Ali je bilo treba priti sem z vozom, delat tak šum. Niso mogli te pešice blaga na ramenih prnesti ali k večjemu naložiti ga na meze?"

Bila je taka tema, da se je komaj v daljavi dvajsetih korakov moglo kaj razločiti. Nekaj mož se je približal na kraj rova, plosknil trikrat z rokama in rekel: "Sveti Ambrož".

"Za koga?" je vprašal Lupo.

"Za Luccina in za deželo", se je glasil odgovor.

"Beseda je prava" je dejal polglasno sokolarjev sin, a na to nadaljeval nekoliko glasneje: "Zakaj ste prišli z vozom in se izpostavili nevarnosti, da bi vas vlovile nemške stražne četice?" "Pripeljali smo seno za grofa" je odgovoril uni.

Bil je spušen most, in štirje konji, ki so vlekli seneni voz, so se pomaknili pod obok nad vrata, tako da sta se prva dva dotikala z gobcem spuščene rešetke. A na neko povelje limontinskega poglavarja se je rešetka jela dvigati in je škripaje stekla navzgor po dveh žlebilih, katera sta bila izklesana v vratnih stebrih, ter se skrila v oboku nad vrata. Mož, ki je bil privoz, je pogal nekoliko konje, a kmalu jih je ustavljal z neko protvezo. "Naprej!" mu je zaklical Lupo. A uni, mesto da bi ubogal, je zažvižgal, in četa vojakov, ki je bila skrita za cerkvijo svetega Marka, se je spustila v dir proti vratom.

"Doli rešetko! doli rešetko!" je zakričal Lupo. Protiuteži so se dvignili, in težko železno omrežje je padlo doli, toda zadelo je na seneni voz, ki je bil spodej, ter obviselo ondi. — "Dvignite most!" — A ni bilo mogoče dvigniti ga, ker so ga zunaj doli tiščali z vrvmi in drogi.

"Izdajstvo! izdajstvo! Ambrož, Miha, Limontini, izdajstvo!"

Straža na stolpu je zatrobila v rog in tako poklicala na pomoč. Vojaki, razdeljeni po nasipu, so pritekli od vseh strani. Dve straži pred stolpom, sokolar, brodar in še kakih pet drugih je koj stopilo na obe strani voza. Ko so tam kar v temi mahali, se jim je vendar posrečilo, da so nekaj časa držali četo pešcev, ki je silila v mesto. V tem je Lupo skočil h konjem, ki so bili vpreženi k vozu, ter jih začel nabijati s toporiščem in vbdati z ostjo svoje sulice, poganjati jih in strašiti s krikom. Živali ste se napenjali, da se jima je krivil hrbet ter se je njun trebuh skoro dotikal tal, in tako ste nekoliko zgnali voz vkljub ogromni teži železnega omrežja, ki se je bilo zarilo globoko v seno. Sokolarjev sin je sicer dvakrat ali trikrat zakričal, naj za hip privzdignejo rešetko, toliko da bi se mogel zganiti naprej voz; toda v tisti zmešnjavi, v tistem viku in kriku ga niso mogli razumeti. Mej tem so pridrvili nemški konji, slišal se je njih topot po mostu, nekateri so dospeli že pod vratni obok, kjer je vse kričalo in je divjala grozna bitka v temi. Mahoma se je zaslizalo v tej zmešnjavi škripanje rešetke, ki je padlo doli, in neki presunljivi bolestni stok. Vsled skrajnega napora, konj je bil izvlečen voz izpod teže, ki ga je tlačila, in padajoča težka rešetka je bila spravila pod nekega nemškega konjika.

Tedaj so dospeli tja neki možje z bakljami, ki so razsvetile ta grozni prizor. Kakih pet nemških konjkov je bilo že prestopilo mestna vrata. Te so naši pobili, in potem se je vnel pod obokom hud boj med tistimi, ki so bili o-

stali zunaj in so s pomočjo vodov hoteli na vsak način zopet dvigniti rešetko, in našimi znotraj, ki so si na vso moč prizadevali, da bi to zabranili. Jedni in drugi so se besno vbadali s sulicami skozi luknje rešetke, ki je obe stranki delila. Toda Nemci so bili na slabšem, ker so jih nazaj držale železne osti, ki so štrlele iz rešetke proti njim, in na katere so se včasih nabadali možje in konji, popahnjani od drugih, ki so zadej pritiskali.

Lupo je videl, da je prihajala iza cerkve sv. Marka druga četa sovražnikov poprejšnjim na pomoč. Zato je ukazal nekaterim svojim, ki so prihajali od vseh strani, naj gredo na stolp, lučat kamene s strojem. Kmalu je začela padati prava toča kamenja, iz lin je letel nebroj puščic, in Nemcem ni preostalo drugega, nego umakniti se kar so najhitreje mogli.

Tedaj so dvignili most, ker ni bilo nobenega več, da bi to zabranjeval; in ko so se napravljali, da bi še rešetko lepo popolnoma spustili, so zagledali, da sta bila vjeta pod njo lep ogerski rujavec in njegov jezdec. Konj, kateremu je bila padla tista grozna teža na zadnji del hrbita, je imel zadnji nogi zlomljeni; vojak je bil vjet z nogo, in oba sta se zvijala, da bi se rešila izpod neznozne teže. Uboga žival je imela zdanji del života pomaščen ob tla, griva se ji je ježila na vratu, ognjeni očesi ste ji hoteli sikniti iz glave, nosnice iste bili razširjeni; sedaj pa sedaj je vzdigovala glavo, stegovala sprednji nogi naprej, pa zopet potegovala k prsim, krivila ju ter divje praskala z njima, hote zravnati se po koncu. Skušala je ugriziti vsakega, ki se ji je bližal, ter bolestno hropela. Vojaka, ki je imel zlomljeno nogo med zmaščenima konjskima nogama pod težko rešetko, je konj pri vsakem svojem naporu, da bi se rešil, neusmiljeno premetaval in mu prizade-

val neizrekljive muke. Ubogi človek se je zvijal in oprijemal z rokama in sedaj, pospevši se na jedno koleno in vzdignivši roki, je prosil po nemško, naj ga za božjo voljo pustijo pri življenju, sedaj pa vzešči svetli meč, ga je sukal, in dasi v tako strašnem položaju ter tako poškodovan, je kazal vendar, da se hoče braniti smrti. Razsvetljen od bakelj, z naježenimi rudečkastimi dlakami na obrazu, z lesketajočimi, izbuljenimi sivimi očmi, ki so kazale gnjev, bolečine in strah, je bil videti kakor v skopec ujet, volk, kadar se mu bliža pastir z dvignjeno gorjačo, da ga pobije. (Dalje prihodnjih.)

Tedenske beležke.

— Vihar na jugu. Iz Raleigha, poročajo, da je silni vihar dvignil morskí val, ki se razlil preko otoka Aergooke v bližini obrežja. Splošno se sodi, da od 500 prebivalcev ni ubežal niti eden katastrofi.

Obrežje severne Karoline je popolnoma opustošeno. Poplav je vas Bell Haven skoraj do cela uničil.

— Padec z višine. More Lore, lajtnant v zveznem signalnem oddelku, je padel s svojim letalom iz višine 2000 čevljev in na licu mesta obležal mrtev. Nezgoda se je dogodila v bližini San Diego, Cal.

— Predrzen rop. V bližini Parr Shalsa, S. C. so trije roparji napadli dva uradnika J. G. White Construction Co. in dva pomožna šerifa. Roparji so odnesli \$16,000. Denar je bil namenjen za mezdno delavcev, katerih je približno 700. Roparjem sledi s krvnimi psi. Pomožni šerif J. E. Joyner, je dobil kroglo v stegno, ker se je roparjem postavil v bran.

— Dejanje norca. Iz Sullivan, Ill. poročajo, da je Mimrod Huff, mlad farmar in sin tukajšnega advokata R. Huffa, ustrelil šerifa in sebe, ker ga je aretiral. Huff

je baje svoji nevesti grozil s smrtjo. Radi teh groženj, ga je dala nevesta aretirati.

— Zopet vročina. Države Missouri, Kansas in Oklahoma zopet trpe vsled neznosne vročine. Konec minolega tedna je toplomer kazal 100 stopinj v senci. Zvezni vremenski urad izjavlja, da še ne bo kmalu dežja.

— Lump Orchard. Harry Orchard, ki je po lastni izpovedi umoril eksgovernorja F. Steunberga in ki je s krivim pričanjem hotel spraviti na vešala Moyerja, Haywooda in Pettibona, je uležil sedaj prošnjo za popolno pomilobščenje. Ker je lump postal pobožnjak, priporoča njegovo prošnjo metropolitanska cerkev v Waukesha, Wis.

— Knjige so izginile. Kontrolor Rodenberg v St. Louisu, Mo., poroča, da je izginilo pet mestnih knjig, v katerih so važni zapiski z ozirom na sieparije z javnim denarjem. Kontrolor pravi, da je pogrešil knjige, ko se je vrnil s potovanja. Več dni je zaman iskal knjige. Državni pravdnik Webb je že preje zahteval omenjene knjige, pa jih ni dobil. Na tak način si pomagajo višji zločinci! Ako ne gre drugače, pa odnesejo dokaze o njih krivdi.

— Kruto ravnanje. Osem mormonov se je zadušilo v tannici kaznilnice v Richmondu, Tex., štirje drugi kaznenici so pa težko oboleli, ker so udihavali slab zrak. Jetničar S. Wheeler in dva stražnika so obtoženi vhoja.

"Tamnica" je bila deset čevljev dolga, sedem široka, sedem visoka in popolnoma temna. Za ventilacijo je služilo deset lukenj in vsaka je imela en palec v premeru.

— Dolgo spanje. Po tridnevem spanju se je v San Jose, Cal. prebudil Wright Kable, ki je iz države Tennessee prišel na počitnice. Cel tucat zdravnikov se je mučilo, da so ga zbudili iz spanja. Ali komaj je odprl oči, je zopet zaspal. Zdaj spi že nad sedem tednov.

KAKO POSTANETE PREMOŽNI.

Kdor želi postati kedaj premožen, samostojen in neodvisen farmar z malim denarjem, naj si kupi zemljo v Crivitzu, Marinette County, Wis., kjer je že naseljenih mnogo rojakov, ki vam lahko povedo, da je zemlja zelo rodovitna, za kateri obrodijo vsi poljski pridejki prav obilno, zdrava pitna voda, zdravo podnebje, ne kamenja in ne močvirja. Tu se kupi zemlja naravnost od lastnika T. Kersten-a samega, zato dobite dosti ceneje, kakor če kupite od kakke kompanije, kateri morate dati velik zasluzek. Ker je že lastnik precej star in bi se rad hitro znebil vse zemlje, dobi vsak kupec po zelo nizki ceni. Zemlja raste vsaki dan v ceni. Pridite in oglejte si predno kaj kupite. Vožnja se povrne vsakemu kupecu. Lahko odplačevanje na 10 let. Ne kupite zemlje tam, kjer še ni nihče naseljen, ker ne veste, če se bo dalo na njej živeti ali ne. Pišite v slovenskem jeziku za pojasnilo in po knjižico na zastopnika.

N. PIKLOR, 1526 W. 21st Street, Chicago, Illinois.

Nerednosti prebave.

Za ohranitev dobrega zdravja ne smemo pustiti nobenih nerednosti prebave, ker te so posledice kakke bolezní, vsekako celega života ali posameznih delov telesa. Brez prave hrane in dobre prebave ne moremo živeti. Zato je važno, da imamo vedno pri rokah kakšno zdravilo, katero v slučaju nereda prebavnosti, zamore takoj od pomoči. V takih slučajih se zamore priporočati vsakemu, dobro znano, staro, pravilno delajoče

Trinerjevo Amerikansko Grenko Vino

To visoko cenjeno zdravilo, bode očistilo prebavni sistem, brez vsake bolečine ali druge zapreke; poveča vašo slast, daje boljše moči notranjim delom telesa in odpravi zaprtnico, kot vse druge nerednosti tikajoče se teh. Moralo bi se rabiti za vsako nepriliko prebave.

Imejte vedno to zdravilo v svojem pohištvu in rabite za

Zaprtnico
Bolečine v črevju
Glavobol
Slabosti
Nervoznost
Slabo prebavo
Zgubo slasti
Ujed
Nerednost po jedih.

Ne odlašajte stem misleč, da proide samo. Ako se ne zdravi pravilno in ob pravem času, tedaj vedno oslabi živce. Najboljše zdravilo vseh takih slučajih je

TRINERJEVO GRENKO VINO.

V lekarnah.

Ne jemljite družin.

JOS. TRINER,

UVAŽALEC IN IZVAŽALEC.

1333.39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Patriotizem in delavstvo

Piše J. Faletič-Rovnjakov.

Cleveland, O.

Kakor poroča tukajšnje časopisje, se bo vršil dne 17. t. m. v Clevelandu velikanski patriotični bum — v proslavo stoletnice pomorske bitke na jezeru Erie, v kateri je ameriški admiral Perry premagal angleško kraljevo vojno brodovje. S tem činom je uničil zavedno angleško gospodstvo na Velikih severnih jezerih. Da se dostojno proslavi ta "slavni" čin — znanje orla nad levom — v kateri je poginilo na stotine proletarjata na obeh straneh, bodo pripravili "patriotični" politiki in multimilijonarji velikanske parade po mestnih ulicah in ob obrežju na račun proletarjata . . .

Če smemo verjeti "Clevelandski Ameriki", je župan Baker povabil vse tukajšnje "foreignere" vseh narodnosti, da se udeležijo to lojalnopatriotične proslave morilnega orožja. Seve, nesmemo baje izostati tudi mi Slovenci. In kakor nam pripovedujejo gospodje Pire, Jare in tamali Grdinatov glumač (koji zna baje čudeže delati po glediških), baje župan "želi", da se udeleži vsaj 5000 Slovencev. Treba se bo izkazati lojalne in patriotične napram "novi domovini", ki nas je tako "gostoljubno" sprejela. Seve potem, ko so nam preiskali vse kosti, jetra in obisti, čem smo zmožni in sposobni garati za kapitaliste; zraven smo jih morali dati še vstopninski davek.

Ni moj namen komu grajati udeležitev. Slobodno mu, kdor hoče v potu svojega obraza delati štafažo ameriškimi milijardarjem in multimilijonarjem v avtomobilih, katerim silijo šampajnee nazaj — iz goltance, ter njihovim priležnicem v svili, zlatu in demantih, katerih se drže krvave srage — proletarjata. Gospodje "patriotje" okoli "Cl. Amer.!" Rad bi prašal, kakšne koristi ima ameriško ljudstvo od Perryjevih zmog? Človek, katerega niso bogovi udarili s slepoto, mu je znano, da Perry je izgnal raz velike jezere angleške kramarske lorde, zato da so jih ugrabili ameriški velekapitalisti, ki ljudstvo na njih in ob obrežju se bolj izkoriščajo kakor prejšnji.

Priznam Ameriki, dasi je še mlada — da je rodila že mnogo mož, ki so v resnici hoteli osvoboditi svoje ljudstvo, domačih in tujih pijavk, ter napraviti srečno in svobodno domovino. Toda izdelatelo jim je še vselej. Niti veliki človekoljub Abraham Lincoln ni dosegel svojega smotra, dasi je moral dati življenje zanj. Nikdo ni kupil, ne od Boga ne od hudiča Amerike, te brezprimerno rodovitne, z brezprimernim bogastvom in neprecenljivimi zakladi obdarjene dežele. Toda smelo lahko trdim, da jo danes lastuje (Zjed. države) kakih pet milijonov magnatov, vseh ostalih pet in osemdeset milijonov prebivalcev so njihovi sužnji. Med temi pet milijoni se nahaja kakih petindvajset kraljev — po "božji" milosti, ki kontrolirajo vse narodno bogastvo, vlado, postavodaje in diktirajo prebivalstvu "vesoljnih Zjed. držav", kedaj smejo jesti in kdaj stradati, — kdaj delati in kdaj lenuhariti. To je grozno in resnično, kar nam pričajo nštevilne krize, ki vselej uničijo vse blagostanje naroda, ter delavstvo pahnejo v največjo bedo. In to domovino naj imenujemo svobodno republiko?

Ne navdušujem se za kak imperializem; toda smelo lahko trdim, da ko bi v beli hiši v Washington sedeli možje kakoršna sta (dasi še do mozga nazadnjaška) Asquit in Lloyd George, bi nam danes ne bilo treba uzdrževati en tucat podpornih jednot. Bi nam ne bilo treba več beliti si glav po konvencijah, kje se bo jemal denar za bolniško podporo, ter posmrtnino vdovam in sirotam. Usta novitev zavetišča bi bilo nepotrebna, kajti morali bi za ves ta ogromni, stomiljonski davek, kojega nosimo delavci na svojem ramenu, skrbeti naši izkoriščevalci, ki nas davijo in more. Ker pa vladajo republikanski in demokratični Bryani, je tako in bode še dolgo tako.

Kot Slovence in delavce odklanjam vsak državni patriotizem. Hudič naj vzame tako "patrijo", kakršno imamo delavci po vsem

svetu . . . Najbitkejšje izkušnje s patriotizmom imamo brezdvomno Slovenci in Slovani sploh. Kaj vse smo že prestali in žrtvovali za domovino, nam priča zgodovina. Konjska kopita divjih Azijatov: Džingis Kana, Pečenoga, Atile, Arpada, Obrov in Germaňov so gazila po telesih naših pradedov. Stiri sto let so naši pradedi umirali v verigah in pod mečem Osmanov za domovino. Pod Napoleonom smo umirali pri Borodinu, Moskvi in na sneženih ruskih stepah. Leto kasneje smo podili istega Napoleona in njegovo Ilirijo — preko Italije in Rene. Preko trupel naših junakov na dunajski ulici je šel Franc Jožef na cesarski prestol. Pri Aradu in Vilagoši smo zabili Madjarom v glavo lojalnost. Kosti naših očetov trohne pri Mantovi, Kustoci, Adui, Magenti in Solferinu, pri Kraljevem Gradcu in hlumskih holmih za domovino.

Brezprimerno so toraj naše žrtve za domovino. Ali jo pa mar imamo? Kaj še! Rim — in tuji kapitalist, sta nam jo ugrabila našo krasno domovino, z vsemi neizmernimi zakladi in naravnimi krasotami. Narod pa ukovala v verige suženstva, v katerih se ne more ganiti. Rim in tuji kapitalist nam diktirata na lastni grudi, katero so naši očetje kupili — s krvjo. Rim in tuji kapitalist sta iztirala na stotisoče najboljših sinov Slovenije iz domovine. Ali hočete gospodje še več skušnjeh?

In v tej novi "domovini"? Ali vam nismo še dosti lojalni in patriotični? Ali ji ne žrtvujemo že zadosti: zdravje, življenje in imetje? Na tisoče in tisoče se nas vsak dan ubija po tovarnah, živih ameriškimi peklih, za napredek in prospek te domovine, kjer živimo strupene pline in bacile, kjer nam stroji trgajo ude. Na tisoče in tisoče naš rje globoko doli pod zemljo v večni smrtni nevarnosti, kjer spravljamo dragocene zaklade na površje domovine. In kaj ostane nam od vsega truda — nič! — popolnoma nič, kakor starost in polomnjeni udje . . .? Koliko mladih in krepih sinov Slovenije smo že žrtvali tebi nova domovina, ki so umrli kot junaki na industrielnem polju za tvoj prospek? Cheery in Primero! — sta bila pozorišče groznih tragedij! Koliko stotisočakov smo morali žrtvovati za vdove in sirote, ki nam jih je ostavila industrielna vojska — za domovino? Koliko pobabljenih rojakov, za vse življenje, smo morali že poslati nazaj v stari kraj, ker si niso mogli več zaslužiti skorje kruha? Ali domovina ni bila toliko hvaležna — da bi jim ga bila dala . . .

Gospodje, zadosti je našega patriotizma, ne bodite toliko predrzni, da bi v slučaju vojske — z Japonsko — nas silili v prvi vrsti pred topove in strojne puške . . . Zavedni delavci bodemo doma vzivali počitek, katerega nam dovolijo kapitalisti na naše stroške, ker smo prepričani, da ob času lakote in krize — nas ne bo nihče poznal. Poulični "rompompom" in jahanje žrebec, prepustimo lenuhom — okoli "Cl. Am." in tistim bojevitim gostoljubnost, ki nemorejo nikakor pozabiti puške in britke sablje. Pa tudi če smo stokrat Poljaki . . .

Kenilworth.

Roman. Spisal Walter Scot. Poslovenil J. Z.

Slučajno so pri tem posvetovanju prišle na dnevni red točke, ki so se tikale nesrečne Marije, ki je zdihovala že sedem let v angleškem jetništvu. Državne mu svetu so predložili več dokumentov, ki so pričali v korist Marije in katere so zagovarjali Suseks in drugi, ki so se pečali toliko o prelomljenju gostoljubnosti, da ni bilo vseh ušesom Elizabete. Leicester je zastopal nasprotno mnenje, živo in spretno. Povdarjal je, da je nujna potreba obdržati škotsko kraljico v zaporu, da se ohrani tako varnost Anglije in Elizabete, ker morajo lordje las z njene glave ceniti višje, kakor pa življenje in srečo njene nasprotnice, ki je po krivici zahtevala, da ima pravico do angleškega prestola, in ki še danes tvori upanje za vse sovražnike Elizabete, doma in v inozemstvu. Svoj govor je končal s prošnjo na lorde, da mu naj odpustijo, ako je v svo-

ji vročekrvnosti kaj rekel, s katerim jih je žalil. Varnost kraljice ga je toliko zmedla, da je govoril preko svoje zmernosti.

Elizabeta ga je ozmrjala. Pa vendar ne radi tega, ker je njeni osebi pripisoval preveč važnosti. Priznala je, da jo je zagovarjal, ker je nebo odločilo, da so njeni interesi združeni s koristmi ljudstva. Nadaljevala je, ako bo državni svet v svoji modrosti odločil, da nesrečna sestra iz Škotske še ostane v zaporu, tedaj ne bo dal ukora nji . . . Elizabeti, ako bo skrbela, da ima v zaporu vse ugodnosti, ki so dovoljene.

Še nikdar se niso lordu Leicesteru tako spoštljivo umikali, kakor tedaj, ko je iz državnega sveta šel proti Temsi, da spremi kraljico na zabavnem izletu. Vratarji so klicali na glas: — Prostor . . . prostor za plemenitega grofa! — Še nikdar niso hitreje vbogali dvorjani ta klic in pazno gledali Leicesterju v obraz, da bi od njega ujeli najmanjše priznanje.

Ves dvor je smatral, da je zmagala stranka Leicesterja, in je bil prepričan, da je njegov tekmeč propadel za vedno.

Tako je mislil dvor od najvišjega pa do najnižjega in se po tem tudi ravnal.

Naobratno pa Leicester še ni bil nikdar tako uljuden in s takim zadovoljstvom poslušal pohvale.

Ljubljence kraljice je imel za vsakega priklon, smehljaj ali pa ljubeznjivo besedo. Nekateri njegovi kratki odgovori so se glasili: — Dober dan, Pojnjns, kako je z vašo ženo in hčerko? Zakaj ne pridete na dvor? . . . Adams, vaša prošnja je odklonjena . . . Kraljica noče monopolov . . . V kateri drugi stvari vam bom pomagala . . . Ljubi mestni svetovalec Ajlford, prošnja mesta bom podpiral po svojih močeh . . . Mojster Edmund Spencer, rad bi se zavzel za tvojo irsko zadevo, ali ti si vžalil lorda zakladnika.

— Lord, — je pričel pesnik, — ako smem razložiti . . .

— Edmund obiščite me na stanovanju, — je odgovoril grof. — Pa ne jutri ali pojutrašnjem, tem več kmalu. . . Ha, Vilček Shakespeare! Naš divji Vilček! . . . Mojemu netjaku Filipu Sidneju si dal čašo ljubezenske opojnosti. . . Ne more spati, ako nima tvoje "Venere in Adonija pod blazinjo! Obesili te bomo kot prvega čarovnika Evrope. Ali čuj veseli dečko! Na tvojo zadevo zavoljo patenta in medveda nisem pozabil.

Gledališki igralec se mu je priklonil in grof je nadaljeval svojo pot; tako so govorili takrat, danes bi pa rekli: Nesmrtni človek je častil smrtnega. Bližnji, katerega je nagovoril Leicester, je bil njegov pristaš.

— Ej, gospod France Denning! — mu je zašepetal v uho, — ta smehljaj prikazuje tvoj obraz krajši, kakor je bil danes zjutraj . . . Mojster Bojer, vi se umikate in menite, da vas črtim? Danes zjutraj ste storili le svojo dolžnost in o vas sploh družega ne vem, kakor dobre reči.

Zdaj je grof pozdravil neko čudžno osebo, ki je bila oblečena v jopič iz črnega žameta, ki je bil okrašen z rdečimi našivi. Na žametasti čepci je imel pripeto veliko petelinovo pero, vrat je pa

zakrival velik naguban ovratnik, ki je njegovemu obrazu dajal poteze napihnjena postavljaja. V roki je držal palico, znak njegovega dostojanstva, ki je opravičevala njegovo predrznost. Ko se je bližal grofu, se je razlivala prek njegovega obraza ždrava rdečica, ki je pričala, da uživa udobno življenje.

— Dober večer, mojster Robert Laneham, — je rekel Leicester, ki je hotel nadaljevati svojo pot, ne da bi izgubljal nadaljnjih besed.

— Prošnjo imam do vas, milostljivi lord, — je predrzno rekel Laneham.

— To je pravi vratar državnege sveta.

— Nadzornik zbornice za državni svet, — je odgovoril Laneham.

— Imenuj svojo službo, kakor ti drago, — je rekel grof, — ali povej, kaj hočeš.

— Nič družega, da mi ostanete vedno naklonjeni in da vas smem spremiti na Kenilworth, — je dejal Laneham.

— Mojster Laneham, zakaj? Pomislite, da je število mojih gostov veliko.

— Vendar pa ni tako veliko, — je odgovoril Laneham, — da bi ne bilo prostora, ležišča in obeda zame. Lord, pomislite, kako moč mi daje ta palica, s katero lahko odstranim vsakega neopravičenega prisilskovalca od ključavnice vrat, ki vodijo v posvetovalnico.

— No pa pridite na Kenilworth radi mene, ako vam je tako na srce. Tam ne bo primanjkovalo norcev, torej imeli boste družbo.

— Ako bodo tam norei, lord, — je odgovoril Laneham veselo, — tedaj jih bom lovil. Noben pes ne goni tako rad zajca kakor jaz norca. Ali še eno prošnjo imam.

— Govorite, potem pa oprostite . . . kraljica bo kmalu prišla.

— S seboj bi rad pripeljal tovariša.

— Kaj! — je vzkliknil Leicester.

— Milostljivi lord, oženjen sem. Moja žena je ravno tako radovedna kakor njena prednica, ki je jedla jabolko. Poznam vaše povelje, da noben sluga ne sme s seboj pripeljati svoje žene. Ker se nočem ravnati proti odredbi, bi rad videl, da bi sprejela kakšno glumaško nlogo, da bi jo tako upeljal.

— Zli duh naj vzame oba! — je rekel Leicester razjarjen. — Zakaj me združujete s takimi bedastostmi?

Prestrašen vsled jeze grofa je Laneham spustil palico na tla in ga gledal tako začudeno in poredno, da se je Leicester kmalu streznil.

— Hotel sem le skušati, ako si res tako predrzen, kakor se spodobi za človeka s tvojo službo, — je rekel hitro. — Pridi na Kenilworth in pripelji s seboj satana, ako te vesel.

— Lord, moja soproga je že enkrat nastopila v ulogi satana . . . To je bilo ob času Marije . . . Ali potrebovali bomo pomoči . . .

— Tu imaš eno krono, — je rekel grof, — in pusti me, zvon se je že oglasil.

Ko se je mojster Laneham počasi pripognil, da bi pobral palico, je rekel tiho:

(Dalje prihodnjič.)

SLOVENSKO - HRVAŠKI STAROKRAJSKI ODVETNIK, (ADVOKAT)

DR. PERO PERIC

office Room 1503-4 City Hall Square B'ld'g
139 N. Clark Street, Chicago, Ill.

Odvetniška pisarna za vse avstro-ogrške in ameriške pravne posle zastopa na vseh sodiščih. Tirja delavske poškode v slučaju nezgode in smrti. Prevzema vse odvetniške-sodnijske posle za stari kraj. Kdor želi o moji pisarni podatkov, naj se popraša pri Mr. Martinu Potokarju. — — — — — Pišite v slovenskem jeziku.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

Največja slovanska tavnica za ZASTAVE, REGALJE, ZNAKE, KAPE, PEKATE itd. v Ameriki.

Izdružuje slatke snake za vsa slovanska, hrvaška, česka, slovaška in srbska društva v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik ki je tiskan v vseh slovanskih jezikih in kateremu so priložena zahvalna pisma od posnanih družtev.

Lastnik je rodom Čeh, piše slovenski in hrvaški in je član S. N. P. J., odkar se je ustanovila.

BADGES, FLAGS, BANNERS & CAPS

KRASNI GRAMOFON za \$10.00 takoj in \$2 mesečno.

\$75 "Columbia" stroj za \$38 z 12 pesmi prosto.

\$40 Gramofon za . . . \$28 in zraven plošče prosto.

Pišite še danes po krasen katalog.

TRANSATLANTIC CO.
76 CORTLANDT STREET
NEW YORK, N. Y.

PRODAJAM ZEMLJO V SOLNČNI FLORIDI!

Vi lahko kupite eno naših farm v Floridi iz vaših prihrankov \$5.00 na mesec ali 17c na dan. Samo 7 milj do jezera Ashby, Volusia countija, Florida. Na razpolago imamo fino zemljo, katere cena bo v par letih še enkrat večja. Precej Slovencev je že kupilo zemljo od mene. Potrebujem dobre in vestne agente. Pišite za pojasnila:

ANTON FLORI,
GENERAL AGENT FLORIDA ZEMLJE,
406½ N. Broadway, Pittsburg, Kans.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

Magnet

"THAT'S THE BEER"

ATLAS

ATLAS BREWING COMPANY

Milo odvajalo,
za otroke, ki ne ščiplje ali grize črev je

SEVEROV LAXOTON

Priporoča se za zdravljenje zapeke pri otrocih in drugih, ki so nežnega ustroja
Cena 25 centov.

Severove kapljice za otroke
(SEVERA'S SOOTHING DROPS)

se priporočajo kot varno in čisto zdravilo za dojenčke za olajšanje kolike, zvižavice, krčev in drugih otročjih neprilik.
Cena 25c centov.

Na prodaj so v vseh lekarnah. Ne vzemite namoimestitev. Zahtevajte Severova. Ako jih nima vaš lekarnar v zalogi, naročite jih od nas.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Pravo česko pivo iz žateckega hmelja.

Naročite si en zaboj pri nas. Gotovi smo, da Vam bode ugajal.

Tel. Canal 991. JAMES A. SHALEK, ravnatelj.

RAČUN

med Jednoto in društvi
za mesec avgust 1913.

Številka društva	Asesment	Bolniskie podpore	Polkod-be in odprav-rine	Smrtnine	Skupaj
1	188.35	62.00			62.00
2	218.95	123.00			123.00
3	66.50	10.00			10.00
4	109.20	100.00			100.00
5	615.35	235.00	200.00		435.00
6		102.00			102.00
7	68.30	46.00			46.00
8	133.90	20.00			20.00
9	106.40	141.00			141.00
10	194.65	76.00			76.00
11	109.10	15.00			15.00
12	120.70	124.00			124.00
13	145.25	28.00			28.00
14	200.85	68.00			68.00
15	248.95	189.50			189.50
16	159.20	25.00			25.00
17	129.55	47.00			47.00
18	257.90	70.50			70.50
19	163.85	63.00			63.00
20	121.80				
21	37.70	48.00			48.00
22	77.90	55.00			55.00
23	64.40	31.00			31.00
24	119.25	28.50			28.50
25	48.35	11.00			11.00
26	84.00	52.00			52.00
27	67.10	42.00			42.00
28	59.10	59.00	50.00		109.00
29	86.60	90.00			90.00
30	134.95	120.00		600.00	720.00
31	63.55	26.00		600.00	626.00
32	32.20	16.00			16.00
33	91.60	46.00			46.00
34	49.40	15.00			15.00
35	99.10	11.00			11.00
36	93.10	31.00			31.00
37	60.60	30.00			30.00
38	89.00				
39	14.00				
40	202.05				
41	85.25				
42	42.70	9.00			9.00
43	114.70	65.00			65.00
44	162.35	36.00		600.00	636.00
45	75.95				
46	92.00	59.00			59.00
47	52.75	33.00			33.00
48	138.90	10.00			10.00
49	144.45	111.00			111.00
50	67.85	4.00			4.00
51	52.85	7.00			7.00
52	35.25	14.00			14.00
53	168.70	88.00	100.00		188.00
54	39.20	70.00			70.00
55	82.00	6.00			6.00
56	92.70	8.00			8.00
57	105.25	68.00			68.00
58	263.05				
59	11.20	30.00			30.00
60	132.95	104.00			104.00
61	144.10	76.00			76.00
62	7.00	23.00			23.00
63	51.80	12.00			12.00
64	29.40				
65	186.65	99.00			99.00
66	79.85	30.00		1121.75	1151.75
67	45.80				
68	102.70	62.00			62.00
69	85.10				
70	28.00	17.00			17.00
71	34.60	15.50			15.50
72	73.30	30.00			30.00
73	66.50	21.00			21.00
74	93.90	101.00			101.00
75	70.70				
76	46.70	36.00	200.00		236.00
77	73.30	11.00			11.00
78	83.30	16.00			16.00
79	154.30	33.00			33.00
80	128.85	28.00			28.00
81	157.20	66.00			66.00
82	60.60	77.00			77.00
83		110.00			110.00
84	165.20	112.00			112.00
85	26.60				
86	72.25	46.00	12.50		58.50
87	133.50	77.50			77.50
88	144.20	133.00			133.00
89	117.95	16.00			16.00
90	136.60	36.00			36.00
91	7.00				
92	21.00	32.00			32.00
93	44.80	40.50			40.50
94	65.80	10.00			10.00
95	35.70	20.00			20.00
96	51.60				
97	19.85	40.00			40.00
98	107.35	11.00			11.00
99	139.00	109.00			109.00
100	97.55	60.00			60.00
101	42.00				
102	523.15	113.50			113.50
103	82.80	60.00			60.00
104	52.50				
105	41.30				
106	95.80	79.00			79.00
107	67.05				
108	28.40	60.00			60.00
109	78.85	46.00			46.00
110	50.65	39.00			39.00
111	66.10	20.00			20.00
112	68.60	125.00			125.00
113	70.80	54.00			54.00
114	43.60	27.00			27.00
115	47.85	12.00			12.00
116	73.80	7.00			7.00
117	65.80				
118	185.35	43.00			43.00
119	28.00	46.50			46.50
120	54.60	10.00		500.00	510.00
121	138.70	25.00			25.00
122	51.10	47.00			47.00
123	44.20				
124	75.70	81.00			81.00
125	32.45	1.00			1.00
126	36.65	64.00			64.00
127	45.80	10.00			10.00
128	30.80	42.00			42.00
129	158.40	116.00			116.00
130	132.70	179.00			179.00
131	103.12	46.00			46.00
132	58.80	26.00			26.00
133	74.40	90.00			90.00
134	137.20	26.00	200.00		226.00
135	73.95	49.00			49.00
136	67.90	20.00			20.00
137	61.60				
138	75.15	42.50	500.00		542.50
139		22.00			22.00
140	42.80	48.00			48.00
141	28.10	30.00			30.00
142	37.10	33.00			33.00
143	75.40				
144	39.90				
145	24.80				
146	22.50				
147	26.60	48.00			48.00
148	16.80				
149	34.30	62.00			62.00
150	29.40				
151	7.00	15.00			15.00
152	51.00	30.00			30.00
153	7.00				
154	31.30				
155	37.80		600.00		600.00
156	106.70	245.00			245.00
157	46.50	16.00			16.00
158	21.30	44.00			44.00
159	53.75	16.00			16.00

Številka društva	Asesment	Bolniskie podpore	Polkod-be in odprav-rine	Smrtnine	Skupaj
169	40.95				40.95
170	39.70	73.00			73.00
171	79.70	40.00			40.00
172	50.40	53.00			53.00
173	76.80	185.00			185.00
174	39.25	27.00			27.00
175	53.95	9.00			9.00
176	58.15				58.15
177	20.10	31.00			31.00
178	77.60				77.60
179	19.60				19.60
180	33.10	10.00			10.00
181	42.70	59.00			59.00
182	68.20	19.00			19.00
183	19.60				19.60
184	16.80	12.00			12.00
185	38.50	48.00		600.00	648.00
186	40.45				40.45
187	23.80	8.00			8.00
188	18.00				18.00
189	18.45	10.00			10.00
190	33.00				33.00
191	80.10	35.00			35.00
192	18.20	21.00			21.00
193	68.00	7.00			7.00
194	21.70				21.70
195	28.20				28.20
196	15.40				15.40
197	21.50				21.50
198	29.80	14.00			14.00
199	25.20	14.00			14.00
200	35.00				35.00
201	55.45	9.00			9.00
202	56.00	19.00			19.00
203	33.60	14.00			14.00
204	16.80	18.00			18.00
205	23.90				23.90
206	57.40	43.00			43.00
207	50.70				50.70
208	27.05				27.05
209	22.60				22.60
210	45.50				45.50
211	42.00				42.00
212	56.00				56.00
213	58.50				58.50

JOHN VERDERBAR, gl. tajnik.

Jagode.

Zvonimir Kosem.

Pa je bil moj stric Martinek že v letih, in krivil se mu je hrbet, lasje so mu polagoma siveli in tresle so se mu roke in noge — ali tistega pomladanskega jutra, ko se je v vrisku in smeju kopal v dolini sredi zlatega morja solnčnih žarkov bela Jagnjenica in so širni gozdovi ponosne Jatinne z bučnimi pesmimi pozdravljali, je prišel k nam gor na holm tako skakljale in prožno, tako pomlajenih kretenj, kakor da ima šele komaj trideset let. Prišel pa striček praznih rok k nam seveda ni; v tresočih levici je prožil štefan rumene starine, v desnici pa je tiščal — kdo bi se tega ne razveselil? — šopek zrelih, rdečih jagod. Tako je zavel skoraj plešo-čih korakov, radostnih lie in smehljajočih se oči proti naši zeleni utici, kjer nas je zalotil, vse domače skupaj, ravno pri bornem zajtrku: z živahnim zamahom tresočih se rok nas je nenadoma zvonko pozdravil in omahnil nato sopeč na klop pod košato trto, ki se je spenjala v utici po steni navzgor prav do vrha stropa.

“O, kaj danes ste pa kasni... Kdaj sem že jaz zajtrkoval!... Pa pogledjte, kaj sem prinesel!”

In stric je dvignil šopek z rdečimi jagodami visoko v zrak.

“Jagode že, stric?!... Pa kje ste jih dobili?”

Vsi hkrati smo otroci planili od mize proti stricu, ki se nam je slakdo smehljaj.

“Kdo je najboljši priden?”

“Jaz!” je vpila Polda.

“Jaz!” je kričala Zinka.

“Jaz!” sem prosil jaz.

Stric je nagnil šopek nižje.

“Nate!... A nikar se trgati za jagode — po bratovsko si jih morate razdeliti...”

Ko smo imeli šepok v svojih rokah, smo pričeli z bratovsko delitvijo; na vsakogar izmed nas je prišlo ravno po peteno jagod, ki pa niso ostale dolgo cele.

“Pa kje ste jih dobili?” smo izpraševali strica in se gnetli okrog njega.

“Na rebri ob mojem vinogradu”, je povedal striček. “O, še veliko jih je... toliko je jagod... Čudno, da nisem že prej tega zapazil... Pridite danes popoldne k meni, otroci pa se boste jagod lahko sami pošteno nabohali! Kaj ne, da pridete?”

Seveda ni bil s tem stričevim povabilom nihče bolj zadovoljen kakor mi.

“Pridemo!” smo hiteli in se spravili zopet nazaj k mizi nad koruzne žgance.

Striček je tudi vstal in postavil štefan s starino hrupoma na mizo.

“Ná, to je zadnji ostanek starine... kar lepo spravi!” je dejal materi. “Pred tremi meseci sem moral podložiti sod, zdaj se pa tudi to ne izplača več, ker je prazen... Dobro, da trta lepo kaže — bom imel vsaj jeseni sod zopet poln... Zdaj moram pa

dol v vas, imam pri Medvedovih nekaj opravka. Adijo!”

Ročno se je zasuknil, zunaj pred utico se je pa še enkrat obrnil:

“Popoldne, otroci!... Nikar pozabiti!”

In odšel je po holmu navzdol v vriskajočo dolino...

II.

Tako prijazen in priljuden je bil dom strica Martinka, da bi čepel človek kar vedno v njegovi mračni sobi na Čelešniku in se razgledoval kar vedno po polikanih stenah in po majčkenih okencih ter zelenih polkencih, ki so kakor iz daljave smehljaje vabila in mežikala nemirno iz mraka. Od nas do stričevega doma je bilo komaj četrte ure hoda. Bil pa je ta striček dom zanimiv. Vrh polženega, z vnoogradom pokritega brega se je šopirila siva, s slamo krita hišica, ki je imela zelo nizek, prijetno mračnat dimnik, iz katerega se je vil mnogokrat pepelnat oblakček v rahlih vijugah proti nebu; pol hišice je služilo za sobo in kuhinjo, pol pa za zidanico, kjer so prežali iz teme trebušni sodovi: ne daleč od hišice se je košatila velika stara tepka, kraj vinograda pa se je grela ozka solnčnata reber. Ej, prijetno je bilo pri stricu Martinku!

Ko smo dospeli tisto popoldne otroci na njegov dom, je striček že sedel na klopi pred hišico in čakal tobak.

“Prav, da niste pozabili!” nas je pozdravil in se dvignil na noge. “Zdaj pa kar hajd nad jagode!... Ali imate s seboj kaj posode?... O, koj, že vidim.”

Ne, prazni pa nismo prišli; Polda je imela s seboj majhen lonček, Zinka dolg škrmecelj in jaz prazno eikorjevo škaljo.

Zavili smo od hišice po stezi navzdol in koj smo bili na ozki rebri kraj vinograda. In — o veselja! — vsa rdeča, kakor z gorke, puhtečo krvjo poškopljena, je bila solnčnata reber, polna je bila zrelih jagod, ki so se nam vabeče smehljale.

“Zdaj pa le po njih!” nam je namignil stric, sedel na tla in si podprl glavo z obema tresočima rokama. “Med tem, ko boste brali jagode, vam povem jaz o Zajčevem Blažu, ki mi je hodil grozdje krast...”

Ročno smo pričeli nabirati jagode, stric Martinek je pa pripovedoval:

“Zajčevega Blaža gotove ne poznate. To je pravi hrst, doma onkraj Svibna pod magolniškim gozdovi. Eh, pa jo je cvrl tuč pred menoj. — Lanj je bilo, ravno pred trgatvijo; moj vinograd je bil poln grozdja, tako, da so se trte kar šibile. Enkrat pa grem

